

ΝΕΑ ΑΝΑΤΟΛΗ

Προλετάριοι όλων των χωρών,
καταπιεζόμενα έθνη και λαοί ενωθείτε!

“Από τη στάχτη του θα
ξαναναγεννηθεί το ΚΚΕ”
Ν. Ζαχαριάδης

ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ Κ.Ε ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΗ 35 ΤΗΛ. 5241058 ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 9 ΙΟΥΝΗ 1995 ΑΡ. ΦΥΛ. 233 ΔΡΧ. 150

ΣΕΡΒΙΑ: Ο ΤΡΑΜΠΟΥΚΟΣ ΠΑΡΙΣΤΑΝΕΙ ΤΟΝ ΕΙΡΗΝΟΠΟΙΟ

Να τιμωρηθούν οι σέρβοι χίτηερ

Οι αεροπορικοί βομβαρδισμοί του ΝΑΤΟ στις 25 του Μάη έφεραν λιγότερη ανακούφιση για το σέρβικο φασισμό και περισσότερη απομόνωση του βοσνιακού δίκιου.

Η νατοϊκή επιδρομή έγινε, δήθεν, επειδή οι Σέρβοι δεν απέσυραν τα κανόνια τους σε απόσταση 20 χλμ. απ' το κέντρο του Σεράγεβο. Αυτό ήταν ήδη μια απόφαση του ΟΗΕ μετά τη σέρβικη επίθεση στην αγορά του Σεράγεβο το Φλεβάρη του '94, με 69 νεκρούς.

Μια απόφαση που ποτέ δεν τηρήθηκε απ' τους Σέρβους φασίστες. Η αληθινή αιτία του βομβαρδισμού βρίσκεται στο γεγονός ότι οι Σέρβοι τις προηγούμενες μέρες του βομβαρδισμού είχαν διασύρει πολιτικά τη δύναμη των κυανοκράνων του ΟΗΕ και τη Δύση. Είχαν ουσιαστικά αποκτήσει την εξουσία στο αεροδρόμιο του Σεράγεβο, με τη συμφωνία του ΟΗΕ, καθορίζοντας ποιος θα ταξιδέψει, απαγορεύοντας σε μέλη της Ομάδας Επαφής να προσέλθουν σε διαπραγματεύσεις, αρπάζοντας βαρύ οπλισμό απ' τις αποθήκες του ΟΗΕ όπου φυλάγονταν.

Το αποκορύφωμα ήταν η μάχη ανάμεσα σε γάλλους κυανοκράνους και Σέρβους για την ανακατάληψη σημαντικής γέφυρας στο Σεράγεβο, η οποία βρισκόταν υπό τον έλεγχο των δυνάμεων του ΟΗΕ.

Όλα αυτά τη στιγμή που ο απεσταλμένος του Κλίντον στη Βοσνία Ρόμπερτ Φρεϊζούρ αποχωρούσε απ' το Βελιγράδι καθώς αποτύχαινε να πείσει το Μιλόσεβιτς να δεχτεί την αναγνώριση της Βοσνίας, με αντάλλαγμα την προσωρινή άρση του εμπάργκο στη Σερβία, και ενώ έφτανε ταυτόχρονα ο ρώσος απεσταλμένος Αλεξάντερ Ζοτόφ.

Η Δύση θύμωσε λιγάκι παραπάνω απ' ό,τι έπρεπε και έριξε λίγο μαρούτι στο Πάλε.

Το αποτέλεσμα ήταν ο βομβαρδισμός απ' το σέρβικο πυροβολικό των ανασφαλών περιοχών του ΟΗΕ, δηλ. των πόλεων της Βοσνίας Μπίχατς, Γκόραζντε, Σρεμπρένιτσα, με χειρότερο εκείνον της

Τούζλα με 71 θαμώνες δύο υπαίθριων καφεενείων νεκρούς, και το στραγγαλισμό του Σεράγεβο.

Ένας δεύτερος βομβαρδισμός του ΝΑΤΟ προκάλεσε τη σύλληψη πάνω από 200 κυανοκράνων του ΟΗΕ απ' τους σέρβους φασίστες. Οι Δυτικοί τρώμαξαν και έσπευσαν να καλέσουν το Γέλτσιν να ζητήσει απ' τους Σέρβους να συμπεριφερθούν καλύτερα. Ο ρώσος πρόεδρος δέχτηκε, αρκεί να σταματούσαν οι βομβαρδισμοί.

Η σύλληψη των κυανοκράνων και η αλυσοδέση τους, σαν ασπίδες προστασίας, στις αποθήκες πυρομαχικών του Πάλε είναι η πιο προκλητική και επιθετική ενέργεια των σέρβων φασιστών ενάντια σε ολόκληρη την ανθρωπότητα. Γιατί οι σέρβοι φασίστες πραγματικά

συνέλαβαν όλη την ανθρωπότητα. Και αντί το Πάλε να ισοπεδωθεί, η Δύση έτρεξε στη Ρωσία και το Μιλόσεβιτς να σώσουν την κατάσταση. Εδώ στήνεται όλο το θέατρο.

Ο Μιλόσεβιτς είναι εκείνος που εξαπέλυσε το σέρβικο στρατό πρώτα ενάντια στη Σλοβενία, μετά στην Κροατία και τέλος στη Βοσνία. Είναι εκείνος που στήριξε, ενίσχυσε και στηρίζει ακόμα τους σέρβους φασίστες στη Βοσνία και την Κροατία.

Μετατράπηκε σε “ειρηνευτή” κάτω από την πίεση της ρώσικης διπλωματίας, της άθλιας ευρωπαϊκής πολιτικής και του ρωσόφιλου Κλίντον ιδιαίτερα μετά το καλοκαίρι του '94, όταν επέβαλε το “εμπάργκο” στους σέρβους φασίστες

στην Βοσνία επειδή αρνήθηκαν να δεχτούν το σχέδιο της ομάδας επαφής για τη Βοσνία (αυτό έδινε το 51% στους Βόσνιους και το 49% στους σέρβους φασίστες). Είναι το σχέδιο που οι Βόσνιοι έχουν δεχτεί και οι Σέρβοι στη Βοσνία έχουν αρνηθεί.

Αυτή η διπρόσωπη τακτική ακολουθήθηκε για να μπορέσει η ίδια η Σερβία να σπάσει τον πολιτικό, διπλωματικό και οικονομικό αποκλεισμό που της είχε επιβληθεί από τη διεθνή κοινότητα. Χωρίς ισχυρά μετόπισθεν ο σέρβικος στρατός στην Κροατία και τη Βοσνία θα καταρρέυσε αναπόφευκτα.

Η Μεγάλη Σερβία δεν μπορεί να σταθεί χωρίς το κέντρο της, τη “μητέρα-πατρίδα” Σερβία. Μόνο η ίδια η Σερβία μπορεί να στηρίζει

τη σερβική κατοχή του 1/3 της Κροατίας και του πιο μεγάλου κομματιού της Βοσνίας. Ένας τοπικός τραμπούκος όμως δεν μπορεί να σταθεί χωρίς διεθνή υποστήριξη. Ο Μιλόσεβιτς είναι ένας αυτοδυναμικός σοβινιστής που αναγκάστηκε να υποταχτεί στη Ρωσία, χωρίς ακόμα να δεχτεί να μοιραστεί την εξουσία μέσα στην ίδια την Σερβία με τους πράκτορές της. Στη Βοσνία και την Κροατία ξέρουμε ότι υπάρχει ένας ασυγκράτητος και έξαλλος μεγαλοσέρβικος σοβινισμός που δεν είναι δυνατόν να ελεγχθεί πάντα από τους Ρώσους (βλέπε Γκόραζντε, τον Απρίλη του '94, και πιο πριν την κατάρριψη των τεσσάρων σέρβικων αεροσκαφών στο Μαγκλάι). Όμως αυτός ο σοβινισμός δε λειτουργεί παρά σαν το απόλυτο κακό που δημιουργεί το απόλυτο καλό, δηλ. σαν ο αντίθετος πόλος μιας φάρσας.

Αφού υπάρχει ο κακός σοβινισμός των σερβοβόσνιων, θα πρέπει να υπάρχει και ένας καλός, μαλακός Μιλόσεβιτς. Αν δεν υπάρχει, τότε κατασκευάζεται. Έτσι, αντικειμενικά, οι όποιες πραγματικές διαφορές υπάρχουν όχι μόνο λειτουργούν, αλλά και υποτάσσονται σ' αυτή την παράφωνα χοροδία που η μουσική της είναι η κλαγγή των όπλων.

Στη σύλληψη των κυανοκράνων, π.χ., ή ο σερβοβοσνιακός σοβινισμός λειτούργησε μόνος του, οπότε ο Μιλόσεβιτς δε θα μπορούσε να απελευθερώσει τους άντρες του ΟΗΕ, ή έγινε βάσει ενός ενιαίου σχεδίου, και έτσι έρχεται ο Μιλόσεβιτς και απελευθερώνει, και μάλιστα με δόσεις, εξασφαλίζοντας έτσι και τη συμπάθεια, αλλά και την πίεση, απέναντι στη Δύση για ολοκληρωτική άρση του εμπάργκο στη Σερβία.

Ένας προδότης, όπως θα έπρεπε να είναι ο Μιλόσεβιτς στα μάτια αυτού του σοβινισμού, όχι μόνο δεν απελευθερώνει, αλλά ούτε καν γίνεται δεκτός ο άνθρωπος του που

Ο ΣΟΣΙΑΛΦΑΣΙΣΤΑΣ ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ ΔΙΩΚΤΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΦΙΣΑΣ

Ο Αβραμόπουλος έχει εξαπολύσει κυνηγητό της πολιτικής αφίσας στην Αθήνα. Βέβαια, σαν έμπειρος σοσιαλφασίστας, κρύβεται πίσω από την αφισορύπανση. Εκεί που ξεσκεπάζεται είναι σε δύο σημεία: Το ένα είναι ότι δεν αφήνει αφίσα ούτε στα απέραντα και αντιαισθητικά προστατευτικά πανό των έργων του Μετρό. Το άλλο ότι ξύνει τις αφίσες που είναι κολλημένες ακόμα και πάνω σε εγκαταλελειμμένα για κάποιο διάστημα μεγάλα διαφημιστικά ταμπλά.

Το βασικό βέβαια σ' αυτή την εκστρατεία είναι ότι δε μένει καμιά διέξοδος για την πολιτική αφίσα, όπως παλιότερα που οι δήμαρχοι είχαν σηκώσει ειδικά ταμπλά στις άκρες των πεζοδρομίων για την πολιτική αφίσα. Κά-

ποια όμως στιγμή ο Έβερτ έβγαλε αυτά τα ταμπλά, οπότε το αφισοκόλλημα γινόταν υποχρεωτικά στους τοίχους. Ο Αβραμόπουλος κατάργησε τους τοίχους, οπότε κατάργησε και το αφισοκόλλημα.

Αυτό έγινε αθόρυβα και μεθοδικά με δεκάδες συνεργεία που κρατάνε βάρδιες ακόμα και τις νύχτες σε κεντρικούς δρόμους, κινούμενα και με γουόκι-τόκι. Μερικά απ' αυτά τα συνεργεία σταμάτησαν συντρόφους μας και μια φορά με τραμπούκικο τρόπο πήραν και τις αφίσες τους. Πρόκειται για αντιδραστικά στοιχεία δουλεμένα με αφισοδιωκτικό φανατισμό από το αφεντικό τους.

Προς το παρόν δεν επιδιώκουν βίαιη αναμέτρηση στο δρόμο, μόνο απειλούν ότι θα φωνάζουν την

αστυνομία, αλλά από την κατάσταση των πολιτικών συσχετισμών δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν το νόμο ενάντια στην αφισοκόλληση. Έτσι τα συνεργεία αυτών των τραμπούκων περιμένουν να φύγουν οι αφισοκολλητές και μετά κατεβάζουν μια-μια όλες τις κολλημένες αφίσες.

Αυτά τα κάνουν στις αρτηρίες του Κέντρου (Πατησίων, Ακαδημίας, Σταδίου, Πανεπιστημίου) και σιγά-σιγά περνάνε και στους δευτερεύοντες δρόμους. Η ΟΑΚΚΕ εκτιμάει ότι λίγες δυνάμεις, και κυρίως η ίδια, είναι ο στόχος του σοσιαλφασίστα Αβραμόπουλου, που λειτουργεί μάλλον βάσει κεντρικού πολιτικού σχεδίου.

Γιατί τα πέντε κόμματα δε

συνέχεια στη σελ. 2

συνέχεια στη σελ. 8

Η ΕΠΙΒΙΩΣΗ ΤΩΝ ΝΑΥΠΗΓΕΙΩΝ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΥΣ ΣΑΜΠΟΤΑΡΙΣΤΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Ο πρόεδρος του σωματείου των εργαζομένων στα ναυπηγεία της Ελευσίνας Κώστας Καράπουρας, εκφράζοντας το Δ.Σ. του ΣΕΝΕ έκανε στη ΝΕΑ ΑΝΑΤΟΛΗ την πιο κάτω δήλωση:

«Το επενδυτικό πρόγραμμα στα ναυπηγεία της Ελευσίνας έχει καθυστερήσει σημαντικά και θα είναι σοβαρό ολίσθημα της κυβέρνησης εάν δεν προχωρήσει άμεσα. Ήδη οι ναυπηγικές χώρες της Ευρώπης, εκμεταλλεύτηκαν την 6η και 7η κοινοτική οδηγία και προχώρησαν σε σημαντικό εκσυγχρονισμό των ναυπηγείων τους. Αποτέλεσμα σήμερα να μην μπορούν τα ναυπηγεία της χώρας μας να τα ανταγωνιστούν.

Εάν τελικά δεν προχωρήσαμε σε επενδυτικά προγράμματα σ' όλα τα ναυπηγεία, ιδιωτικά ή κρατικά, αύριο θα είναι αργά και κυβέρνηση και αντιπολίτευση θα χύνουν κροκοδείλια δάκρυα για την ανεργία, όπως κάνουν στην ΤΕ-ΟΚΑΡ.

Το επενδυτικό πρόγραμμα για τα Ναυπηγεία της Ελευσίνας, εφόσον εγκριθεί, πρέπει να πραγματοποιηθεί κάτω από την άσκηση εργατικού ελέγχου, για να εξασφαλιστεί έτσι η μέγιστη του απόδοση και η υλοποίησή του στην πράξη.

Οι εργαζόμενοι των Ναυπηγείων της Ελευσίνας υποστηρίζουν το επενδυτικό πρόγραμμα, γιατί έτσι θα υπάρξει ανάπτυξη ιδιαίτερα στον τομέα των κατασκευών, προς όφελος όλων.

Αγωνίζονται και θα συνεχίσουν να αγωνίζονται για την άμεση υλοποίηση του προγράμματος με γνάμονα όχι το συμφέρον του Περαιτικού, αλλά το συμφέρον των εργατών και της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας».

Η δήλωση αυτή του προέδρου του ΣΕΝΕ εκφράζει με τον καλύτερο τρόπο την αγωνία των εργαζομένων της χώρας, αλλά και την ανάγκη να πάρει το ίδιο το εργατικό κίνημα στα χέρια του τον αγώνα για το παρόν και το μέλλον της βιομηχανίας, για το παρόν και το μέλλον της χώρας.

Υπόγεια, μέσα στην κυβέρνηση, οι πιο μαύρες, μεσαιωνικές και ξενόδουλες δυνάμεις προσπαθούν να εμποδίσουν την υλοποίηση επενδυτικού προγράμματος ύψους 11 δις. δρχ. του όμιλου Περαιτικού, που εγκρίθηκε από την Ε.Ε. σε συνεδρίαση της αρμόδιας επιτροπής την 12.1995.

Οι ίδιες δυνάμεις πιέζουν με κάθε τρόπο για να διατηρηθούν τα ναυπηγεία του Σκαραμαγκά στο ίδιο καθεστώς της κρατικής ρεμούλας και του αναχρονισμού, καθεστώς που κράτησε το μεγαλύτερο ναυπηγείο της χώρας έξω από την αγορά των κατασκευών και το οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στο κλείσιμο και στην καταστροφή.

Αλλά το πιο μεγάλο έγκλημα είναι πως η επιστροφή στο μεσαίωνα της βιομηχανίας γίνεται με

την "πίεση" της "αριστεράς" και του συνδικαλιστικού κινήματος!

Εδώ βρίσκεται ο βαθύς αντιδραστικός και αντεπαναστατικός χαρακτήρας του ψευτοΚΚΕ και των δορυφόρων του κάθε τύπου, μέσα στο ΠΑΣΟΚ ή στο λεγόμενο χώρο της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς.

Μέσα από το κράτος, μέσα από τα ΜΜΕ, τους δήμους και τις σφραγίδες των συνδικάτων που ελέγχει για χρόνια ολόκληρα προσπάθησε να γεμίσει με αντεπαναστατικό δηλητήριο τους εργάτες και να φτιάξει τις διαχωριστικές γραμμές.

Γι' αυτό το κόμμα του πιο μαύρου σκοταδισμού το μεγάλο ερώτημα για τη βιομηχανία και τη χώρα δεν ήταν το "ανάπτυξη ή καθυστέρηση". Κόντρα σ' αυτό πρόβαλλε σα βασικό για την αριστερά και το εργατικό κίνημα το ζήτημα του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της βιομηχανίας: Κρατικό ή ιδιωτικό.

Έτσι ταύτιζε τη δεξιά και την αντίδραση με την ιδιωτική βιομηχανία και την αριστερά και την πρόοδο με την κρατική βιομηχανία. Στη βάση αυτού του δίπολου κάθε ιδιωτική επένδυση ονομαζόταν ρεμούλα, θαλασσοδάνεια, βίλες και καταθέσεις στην Ελβετία, ενώ αντίθετα κάθε κρατικοποίηση βαφτιζόταν βήμα... προς το σοσιαλισμό, ανάλογα με το κατά πόσο το ίδιο αυτό κόμμα έμπαινε στη διαχείριση της συγκεκριμένης βιομηχανίας.

Η ίδια όμως η ζωή με τον πιο ωμό τρόπο τσάκισε τα ιδεολογήματα του σοσιαλφασισμού. Το κρατικό ιδιοκτησιακό καθεστώς στη βιομηχανία αποδείχτηκε σαν το βασικό παράγοντα που οδήγησε τη βιομηχανία χρόνια πίσω, την έβγαλε έξω από κάθε ανταγωνιστικότητα και την οδήγησε στην καταστροφή.

Και εδώ δεν έπαιξε ρόλο μόνο ο παρασιτικός και εκφυλισμένος χαρακτήρας της κρατικής γραφειοκρατικής αστικής τάξης.

Αυτός ήταν ο βασικός εσωτερικός παράγοντας. Όμως αυτή η αστική τάξη, ακριβώς λόγω των παρασιτικών και γραφειοκρατικών χαρακτηριστικών της, καθοδηγήθηκε συγκεκριμένα και με σχέδιο από πολιτικούς εκφραστές μιας πολιτικής γραμμής που ήθελε και θέλει την υποδούλωση της χώρας στο ρώσικο ιμπεριαλισμό.

Για να γίνει αυτό, ήταν και είναι απαραίτητο να γονατίσει όχι μόνο ο λαός και το εργατικό κίνημα, αλλά και κάθε εσωτερικό έρεισμα στο κράτος και στην οικονομία του δυτικού ιμπεριαλισμού.

Να γιατί το ψευτοΚΚΕ προσπάθησε και προσπαθεί να δέσει την ιδιωτική βιομηχανία με τον "μπαμπούλα" της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της "λευκής βίβλου", να εμποδίσει με όλους τους τρόπους κάθε ιδιωτική ευρωπαϊκή επένδυση, να σωριάσει σε ερείπια, ότι έχει απομείνει ακόμα όρθιο σ' αυ-

τή τη χώρα.

Για την πραγματική αριστερά και το συνεπές εργατικό κίνημα δεν μπαίνουν έτσι τα διλήμματα.

Οι εργάτες γνωρίζουν καλά στο πετσί τους την ίδια καπιταλιστική εκμετάλλευση στο ιδιωτικό ή στο κρατικό εργοστάσιο. Και ξέρουν καλά πως χωρίς την οργανωμένη και επίμονη ταξική πάλη τίποτα δεν μπορούν να κερδίσουν.

Εδώ ακριβώς βρίσκεται μια πρώτη βαθιά διαβρωτική δουλειά στην εργατική συνείδηση που έκανε το ψευτοΚΚΕ.

Αμβλυνε την ταξική συνείδηση στα κρατικά εργοστάσια παρυσιαζοντας τον παράδεισο της ταξικής συνεργασίας, μιας και πίσω απ' αυτό έκρυψε τη δική του άνοδο στη διαχείριση της κρατικής βιομηχανίας και στο κράτος γενικότερα.

Για το επαναστατικό εργατικό κίνημα το βασικό ζήτημα είναι το ζήτημα της πολιτικής εξουσίας. Αυτό σημαίνει ότι η εργατική τάξη πρέπει να αναδειχθεί στον πρωτοπόρο μαχητή της δημοκρατικής και αντιιμπεριαλιστικής πάλης.

Όταν υπερασπίζουμε την ανάγκη των επενδύσεων για τον εκσυγχρονισμό των ναυπηγείων και συνολικότερα της βιομηχανίας, δεν το κάνουμε για να υπερασπίσουμε τα συμφέροντα του Περαιτικού ή του κάθε ιδιώτη καπιταλιστή. Το κάνουμε για να υπερασπίσουμε τη βιομηχανία, τα εργοστάσια, την ανάπτυξη του προλεταριάτου, πρώτα και πάνω απ' όλα για την ύπαρξη των υλικών όρων και την ανάπτυξη των ταξικών συσχετισμών προς όφελος της προλεταριακής επανάστασης και της πραγματικής σοσιαλιστικής προλεταριακής εξουσίας.

Σ' αυτήν την πορεία η εργατική τάξη έρχεται υποχρεωτικά αντιμέτωπη με τους πιο μαύρους και αδίστακτους εχθρούς της. Αυτούς ακριβώς που θέλουν να πάνε όσο πίσω γίνεται αυτήν την αναπόφευκτη ιστορική πορεία.

Όταν υπερασπίζουμε τις ιδιωτικές επενδύσεις στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ποτέ δεν ξεχνάμε το κίνητρο του καπιταλιστικού κέρδους και την εκμετάλλευση, ούτε τον ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα της Ε.Ε. Όμως βλέπουμε πάνω απ' όλα πως η κατάρρευση, το μεγάλο πτωχόρισμα και ο μεσαίωνας δεν έρχεται από εκεί. Αντίθετα, έρχεται από μια "αντιευρωπαϊκή-αντικαπιταλιστική" πολιτική κυρίαρχη μέσα στο κράτος, υποταγμένη στα συμφέροντα ενός χειρότερου, πιο επικίνδυνου και μαύρου ιμπεριαλισμού, του ρώσικου ιμπεριαλισμού.

Αυτός ο ιμπεριαλισμός κατεδαφίζει και καταστρέφει τόσο την πολιτική δημοκρατία όσο και την οικονομία, και απειλεί την ανεξαρτησία μέσω του πολέμου που φέρνει η ένταξη της χώρας στο "ορθόδοξο" - ρώσικης έμπνευσης- "τόξο" στα Βαλκάνια.

Απ' αυτή τη δημοκρατική και

αντιιμπεριαλιστική πάλη δεν μπορεί να λείπει η εργατική τάξη. Ακόμα πιο πολύ, από την ίδια την ταξική της θέση είναι αυτή που έχει την πιο μεγάλη συνέπεια και πάει τον αγώνα μέχρι το τέλος.

Αυτός είναι ο ρόλος της αριστεράς και του πραγματικού κομμουνιστικού κόμματος.

Με αυτή την πιο πρωτοπόρα συνείδηση η εργατική τάξη πρέπει να μπει μπροστά για τη σωτηρία των ναυπηγείων. **Αριστερά και πρόδος** είναι σήμερα όποιος παλεύει, ανεξάρτητα από το ιδιοκτησιακό καθεστώς, για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη των ναυπηγείων, που σημαίνει την πιο αποφασιστική πολιτική πάλη ενάντια στις δυνάμεις του πιο μαύρου μεσαίωνα.

Αριστερά και πρόδος είναι

όποιος συγκεκριμένα παλεύει για την πραγματοποίηση του επενδυτικού προγράμματος στα ναυπηγεία Ελευσίνας κόντρα στις δυνάμεις της εξάρτησης μέσα στο κράτος που την μπλοκάρουν και την εμποδίζουν.

Αριστερά και πρόδος είναι όποιος παλεύει ενάντια στις ίδιες δυνάμεις, που μέσα από τα ψεύτικα - αριστερά λόγια της "κρατικοποίησης" οδηγούν το μεγαλύτερο ναυπηγείο της χώρας, το Σκαραμαγκά, στο κλείσιμο και στη μετατροπή του σε παλιοσίδηρα.

Οι δυνάμεις της δημοκρατίας και της πρόδου πρέπει να πάρουν τον αγώνα να τη σωτηρία των ναυπηγείων στα χέρια τους.

Το εργατικό κίνημα θα κρίνει τελικά τα ζητήματα.

Ο ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ ΔΙΩΚΤΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΦΙΣΑΣ

συνέχεια από τη σελ. 1

με κάποιον υφιστάμενό του. Ο Αβραμόπουλος λειτούργησε λοιπόν σύμφωνα με τις προδιαγραφές του, οπότε και εμείς σύμφωνα με τις δικές μας.

Εδώ και μια εβδομάδα κολλάμε μια αφίσα και θα συνεχίσουμε να την κολλάμε, ώσπου να γίνει αντιληπτό στους δημοκράτες ότι κάτι άσχημο συμβαίνει μ' αυτόν τον ευγενικό κύριο. Σ' αυτή τη φάση θα αρχίσουν οι καταγγελίες στον Τύπο και θα προσπαθήσουμε να ενώσουμε κάποιες δυνάμεις ενάντια σ' αυτό.

Όπως και να έχουν τα πράγματα, ο κνιτάκος αυτός δε θα βγει ατσαλάκωτος απ' αυτή την υπόθεση, ούτε θα είναι εύκολο να μας κλείσει το στόμα, αφού τα αφεντικά του δεν μπορούν ακόμα να κατεβάσουν τα τανκς. Θα πρέπει αυτός και οι φασίστες που έχει πίσω του να ξέρουν πως η εποχή του Πολυτεχνείου δεν έχει περάσει και μια Κοινοβουλευτική χούντα είναι πολύ-πολύ δύσκολη υπόθεση.

Είναι πάντως σαφές ότι, αν αυτό γίνει πλατιά αντιληπτό, ο Αβραμόπουλος δε θα βγει αλώβητος. Και εδώ είναι το αδύνατο σημείο του. Αυτός ο αρχιφασίστας θέλει σ' αυτή τη φάση να εμφανιστεί σαν ευρής, δημοκρατικός, συναινετικός κτλ.

Εμείς ξεκινήσαμε με δαύτον πριν δύο μήνες και, πριν συγκρουστούμε μαζί του, ξεκινήσαμε να ξεσκεπάσουμε το "συναινετικό" του ψέμα. Του συμπεριφερθήκαμε λοιπόν σα να ήταν πολιτισμένος δήμαρχος της Αθήνας και όχι "ορθόδοξος" πράκτορας του τσάρου: Ζητήσαμε συνάντηση μαζί του για να εκφράσουμε τη διαμαρτυρία μας και να ζητήσουμε να βάλει ταμπλό στους βασικούς δρόμους και να μην εμποδίζει το αφοσκόλλημα σε πανό του μετρό.

Αυτή η συνάντηση ήταν απαραίτητη προκειμένου να διαμαρτυρηθούμε αργότερα στο Δ.Σ. του Δήμου και, κυρίως, για να μπορούμε αργότερα σε μεγαλύτερη κινητοποίηση να τον καταγγείλουμε στο λαό.

Ο Αβραμόπουλος έβαλε τη γραμματέα του να μας απαντάει ότι οπωσδήποτε θα μας δεχτεί, αφού βέβαια βρει λίγο χρόνο. Από παράταση σε παράταση κατέληξε να πει στη γραμματέα του να μας μεταφέρει ότι πρέπει να δού-

ΝΕΑ ΑΝΑΤΟΛΗ
15θήμερη εφημερίδα
της ΟΑΚΚΕ
Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο
Κώστας Λιακόπουλος
Χαλκοκονδύλη 35
5ος όροφος
Τ.Κ. 104 32 Αθήνα
Τηλ. 5241058
Ετήσια συνδρομή: 3.600
Εξαμηνιαία: 1.800

Ο ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ

Ανταπάντηση στο Λύσανδρο Παπανικολάου

ΟΙ ΜΕΤΡΙΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ

Πριν ξεκινήσουμε την ανταπάντησή μας στο Λ. Παπανικολάου στα ζητήματα ουσίας, θα θέλαμε να καθορίσουμε ξανά το είδος της αντίθεσής μας μαζί του στο ζήτημα του '21, έτσι ώστε να μη μένει χώρος για κριτικές σε μας του τύπου: "αφού συμφωνούμε στη κύρια πλευρά, γιατί ανάγετε τη δευτερεύουσα πλευρά όπου βρίσκεται η διαφωνία μας σε ριζική αντίθεση;" Η πράγμα που είναι το ίδιο, "αφού εκτιμήσατε το βιβλίο μου για το '21, γιατί τώρα μου κάνετε κριτική;"

Ο λόγος που εκτιμήσαμε το βιβλίο του Παπανικολάου είναι ότι **μέσα** στα πλαίσια των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων του '21, αλλά και μέσα στα διεθνή πλαίσια όπου αυτό ξετυλίχθηκε, θεωρεί σαν τις πιο αντιδραστικές τις φιλορωσικές δυνάμεις και τη Ρωσία. Αυτή η εκτίμησή μας παίρνει υπόψη της τη γενική κατάσταση της λεγόμενης μαρξιστικής ιστοριογραφίας, που δε χάνει την ευκαιρία να ανακαλύπτει στο ρώσικο κόμμα, στο Θ. Κολοκοτρώνη και τη Ρωσία την "αριστερά" του '21.

Ειδικά μάλιστα στο βιβλίο του, που καταπιάνεται πολύ περισσότερο με το εσωτερικό σκέλος του '21, είναι και πιο έντονο το βάρος αυτής της θετικής κοινής και για τους δυο μας πλευράς, έτσι ώστε εμείς σωστά να θεωρήσουμε σα δευτερεύουσα την πλευρά που μας χόριζε.

Όταν όμως ήρθε η ώρα να γραφτεί ένα άρθρο **ειδικά** για τη σχέση της Ρωσίας με το '21, τότε αυτόματα πρόβαλε σαν κύριο ζήτημα αυτό ακριβώς στο οποίο συγκεντρωνόταν η διαφορά μας, δηλαδή το αν η Ρωσία ήταν σε σύγκρουση ή σε ενότητα με το '21 και, συνακόλουθα, το αν **γενικά** το '21 είχε έναν προοδευτικό ή αντιδραστικό χαρακτήρα.

Σ' αυτό το ζήτημα η ΟΑΚΚΕ είχε κομματική θέση, ότι δηλαδή το '21 ήταν σε ενότητα με τη Ρωσία και είχε γενικά έναν αντιδραστικό χαρακτήρα, και επομένως η θέση του συγγραφέα ήταν σε πλήρη αντίθεση με αυτή, όπως και σε σύγκρουση, αναντίρητη, με τη θέση των Μαρξ-Ένγκελς. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονίσουμε ότι είχαμε δώσει στο Λ. Παπανικολάου τη θέση αυτή μέσα στο κείμενο απόφασης του Ιου Συνεδρίου της ΟΑΚΚΕ για τα στρατηγικά ζητήματα της επανάστασης.

Κρίνοντας τώρα τα πράγματα και αφού έχει προηγηθεί αυτή η διαμάχη, που τουλάχιστον εμάς μας υποχρέωσε να σκύβουμε πιο πολύ πάνω στο '21, διαπιστώνουμε ότι, ενώ ο Λ. Παπανικολάου έχει κάνει μια σωστή αρνητική κριτική απέναντι σε μια πλευρά του '21, δεν μπορεί να ξεπεράσει τη γενική αδυναμία όλης της ελληνικής και όλης, ακόμα και της πιο καλοπροαίρετης, της μαρξιστικής ελληνικής ιστοριογραφίας να αρνηθεί στην κύρια πλευρά του το '21. Η αδυναμία του Λ. Παπανικολάου βρίσκεται στο ότι δεν κατορθώνει από την κριτική του ρώσικου παράγοντα στο '21 να περάσει στην κριτική του '21, δηλαδή να περά-

σει τον ιδεολογικό αυτό τρικυμισμένο Ρουβίκωνα.

Έτσι αναγκάζεται να φέρει το '21 σε σύγκρουση εξωτερικά με τη Ρωσία, ώστε να το διαφυλάξει από αυτό που δεν μπορεί με τίποτα να κρυφτεί, δηλαδή από τον αποφασιστικό και καθοδηγητικό ρόλο της Ρωσίας στο εσωτερικό του '21, που ακριβώς κάνει το '21 να είναι μια πισωδρόμηση για τα Βαλκάνια και την ίδια την Ελλάδα.

Εμείς αναγνωρίσαμε από την πρώτη στιγμή ότι αυτό το Ρουβίκωνα τον περάσαμε χάρη στο Μαρξ ακριβώς επειδή ήμασταν μέτριοι ιστορικοί.

Ο Παπανικολάου απάντησε ότι πατάμε όχι στο Μαρξ, αλλά στην καμπούρα του Ούρχαρτ, και ότι ακριβώς επειδή είμαστε μέτριοι ιστορικοί, και κυρίως επειδή έχουμε μια αστυνομική αντίληψη για την ιστορία, πέσαμε στο λάθος να δούμε το '21 σα μια ρώσικη συνωμοσία, ενώ το '21 ήταν μια επανάσταση εθνική στη μορφή και αστική στο περιεχόμενο, και, μοιραία, ιστορικά θετική, έστω και αν ο ίδιος αρνείται να την παραδεχτεί σαν τέτοια.

Ας δούμε όμως πρώτα ποιες είναι οι δυνατότητες των "μέτριων ιστορικών" απέναντι στους ειδικούς της ιστορίας και, γενικά, απέναντι σε όσους υποτελούν τους μη ειδικούς.

Για μας τα ζητήματα της ιστορίας, ιδιαίτερα σε στιγμές όξυνσης της ταξικής σύγκρουσης, είναι πρώτα και κύρια ζητήματα σωστής γενικής θεωρητικής και πολιτικής τοποθέτησης και λιγότερο ζητήματα ειδικής κατάρτισης.

Ο ιστορικός που έχει τη γενικά σωστή τοποθέτηση για ένα μεγάλο φαινόμενο μπορεί, όσο έχει σκύψει με το ζήλο του ειδικού πάνω σε αυτό, να δει το αντικείμενο στη συνολική κίνησή του, στους αναγκαίους δεσμούς των μερών του και στις λεπτομέρειές του. Αντίθετα, η λαθεμένη οπτική παραμορφώνει τη γενική εικόνα ακόμα και όταν κανείς ξέρει τις λεπτομέρειες, γιατί αποτυγχάνει να τις συνδέσει και να τις μετατρέψει σε αναγκαία κίνηση, σε συγκεκριμένη ιστορική νομοτέλεια. Έτσι, ασφαλώς ένα μέτριος ιστορικός, δηλαδή εξοπλισμένος με ένα αναγκαίο μίνιμουμ γνώσεων πάνω στο συγκεκριμένο αντικείμενο και με γενικά σωστή πολιτική τοποθέτηση, μπορεί να βρεθεί στη θέση "να ξέρει" και να συλλαμβάνει το τερατώδες λάθος του ειδικού.

Μιλώντας με μια εικόνα στη συγκεκριμένη περίπτωση, εκεί που ο ειδικός Παπανικολάου βλέπει με σαφήνεια και περιγράφει με λεπτομέρειες ένα λιοντάρι, έστω ένα καχεκτικό λιοντάρι, η συντακτική της *Νέας Ανατολής* διακρίνει πίσω από μια ομίχλη θαμπά, αλλά με σιγουριά αρχικά τα αυτιά ενός γαϊδάρου, κι αργότερα έναν ολόκληρο γάιδαρο.

Αυτά τα αυτιά τα διακρίναμε χάρη στο Μαρξ, δηλαδή στη σωστή γενική μας τοποθέτηση απέναντι στο '21, αλλά ο Παπανικολάου προτιμά να τα βάλει μαζί με μας παρά μ' εκείνον και μας κατηγορεί ότι συλλάβαμε το γράμμα του

και όχι το πνεύμα του.

Όμως ο Μαρξ δεν είπε μια λεξούλα για το '21, όπως είπε τη λεξούλα "στρατηγός" για τον Καποδίστρια, αλλά μίλησε δεκάδες φορές γι' αυτό και όλες τις φορές με την ίδια περιφρόνηση και από την ίδια ακριβώς άποψη, από την άποψη δηλαδή ότι την καθοδήγηση του '21 την είχε η Ρωσία. Το γράμμα και το πνεύμα του Μαρξ σε ό,τι αφορά την εκτίμηση του '21 δεν έχουν ανάμεσά τους την παραμικρή αντίφαση ή ασάφεια. Στην πραγματικότητα ο Παπανικολάου προσπαθεί να φέρει σε σύγκρουση το γράμμα και το πνεύμα του Μαρξ για το '21, από τη μια, σε σύγκρουση **με το πνεύμα του Μαρξ γενικά** για το ανατολικό ζήτημα, από την άλλη.

ΜΑΡΞ, ΟΥΡΧΑΡΤ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ

Επειδή όμως το πνεύμα του Μαρξ στο ανατολικό ζήτημα επίσης αντιστέκεται στις απαιτήσεις του συγγραφέα, θα έπρεπε ο τελευταίος να αποδώσει στον Ούρχαρτ την ευθύνη του ότι κακού υπάρχει στην αντίληψη του Μαρξ για το ανατολικό ζήτημα. Συγκεκριμένα, θα έπρεπε να αποδώσει στον Ούρχαρτ όλη την "αστυνομική αντίληψη" του ίδιου του Μαρξ, που συμπυκνώνεται στη θέση του ότι ο Πρωθυπουργός της Αγγλίας Πάλμερστον ήταν πράκτορας του τσάρου. Είναι βασικό για την αντίληψη Παπανικολάου να συντριβεί ένας τέτοιος ισχυρισμός, γιατί αν ο πρωθυπουργός της Αγγλίας μπορούσε να είναι πράκτορας του τσάρου, τότε θα μπορούσαν χίλιες φορές πιο εύκολα να είναι πράκτορές του μερικοί χρεωκοπημένοι έμποροι που ζούσαν στη Ρωσία, όπως οι "Φιλικοί".

Έτσι ο συγγραφέας μας στρέφει τον Ένγκελς ενάντια στο Μαρξ και παίρνει ένα τσιτάτο του Ένγκελς, που λέει πως ο Ούρχαρτ είναι ένας «*παλαβός που ισχυρίζεται πως ο Πάλμερστον είναι πληρωμένος πράκτορας του τσάρου*».

Αυτό το τσιτάτο είναι παρμένο από την αλληλογραφία του Ένγκελς στο Μαρξ και έχει ημερομηνία 9.3.1853. Όμως σε όλα τα περίφημα άρθρα του για τον Πάλμερστον, και κυρίως σε ένα γράμμα του στο Λασάλ **15 μήνες μετά την επιστολή του Ένγκελς**, στις 1.6.1854, ο Μαρξ δίνει στο συγκεκριμένο ζήτημα δίκιο στον Ούρχαρτ και όχι στον Ένγκελς.

Γράφει σχετικά: «*Και δε θέλω να συγκαταριθμηθώ στους οπαδούς αυτού του κυρίου Urquhart, με τον οποίο έχω ένα μόνο κοινό σημείο, δηλ. την άποψη για τον Palmerston, ενώ στ' άλλα όλα η αντίθεσή μας είναι διαμετρική, όπως αποδείχθηκε στην πρώτη μας κιόλας συνάντηση... Την άποψή μου για τον Palmerston τη γέννησε όχι τούτο ή εκείνο το μεμονωμένο γεγονός -κάθε μεμονωμένο γεγονός επιτρέπει πολλαπλή ερμηνεία-, παρά η αλληλουχία όλων των ενεργειών αυτού του ανθρώπου, το σύνολο της δράσης του από το 1829 και μετά. Μέσα εδώ ανακάλυψα ένα συνεκτικό σχέδιο, το οποίο, κάτω από διαφορετικές και συχνά επι-*

*φανειακά αντιφατικές μορφές, κατευθύνεται πάντα προς τον ίδιο στόχο και εκτελείται με την ίδια ψύχραιμη αυτοκυριαρχία. Όσον αφορά ειδικά τα σημεία που έθιξες, παρατηρώ: 1. Εκστρατεία του Πατσιφίκο. Στο έργο ενός πρώην γραμματέα της πρεσβείας στην Αθήνα -1836-, δηλ. στην Diplomatic History of Greece του κ. Parish, θα βρεις την απόδειξη ότι ο Palmerston από τα 1830 και μετά έκαμε τα πάντα για να μεταβάλει την Ελλάδα σε ρωσική επαρχία...» (Μαρξ-Ένγκελς: *Η Ελλάδα, η Τουρκία και το Ανατολικό Ζήτημα*, σελ. 355).*

Ο Παπανικολάου κατηγορεί το Μαρξ ότι ήταν μέσα στη δημοσιογραφική ορμή του που απέδωσε μια τόσο βαριά κατηγορία στον Πάλμερστον, ότι αυτή η κατηγορία δεν αποδείχτηκε ποτέ και ότι ο Μαρξ μπορούσε να εξηγήσει τη συμπεριφορά του Πάλμερστον σα συμπεριφορά φιλελεύθερου και, επομένως, δε χρειαζόταν να καταφύγει στην υπόθεση του Πάλμερστον-πράκτορα.

Όμως το τελευταίο που υπήρξε ποτέ ο Μαρξ είναι ένας "δημοσιογράφος", και μάλιστα "παρορμητικός", και ήξερε όσο κανένας άλλος τι σημαίνει φιλελεύθερος, ποια ήταν τα όρια της φιλελεύθερης υποχώρησης και πού άρχιζε η συνειδητή και συστηματική εξυπηρέτηση του εχθρού μπροστά στον οποίο ο φιλελεύθερος υποχωρεί, ποια δηλαδή είναι η διαφορά των αγγλικών από τα ρώσικα συμφέροντα. Η συγκεκριμένη άλλωστε επιχειρηματολογία του στο παραπάνω χωρίο δείχνει ότι ο Μαρξ δεν έκανε εδώ έναν παρορμητικό χαρακτηρισμό της στιγμής, αλλά έβγαλε το νόμο της πολιτικής κίνησης του Πάλμερστον μέσα από την παρατήρηση και την ανάλυση μιας ολάκερης και μακρόχρονης πολιτικής περιόδου. Σύμφωνα με το Μαρξ, αυτή η κίνηση μόνο έτσι μπορούσε να εξηγηθεί, και βέβαια ο τελευταίος που δε θα μπορούσε να συσχετίσει τα "παρκερικά" με τα "συγγρικά" στη δεκαετία του 1850 ήταν ο Μαρξ. Τουλάχιστον θα μπορούσε καλύτερα από τον "κληρικόφρονα Κυριακίδη".

Να λοιπόν που το πρόβλημα για τον Λ. Παπανικολάου δε θα έπρεπε να είναι οι λόγοι για τους οποίους η ΟΑΚΚΕ στηρίχτηκε στην παλαβομάρα του Ούρχαρτ, αλλά πώς ήταν δυνατό μια τέτοια παλαβομάρα να την υιοθετήσει ψύχραιμα ο ίδιος ο Μαρξ. Ο Λ. Παπανικολάου νομίζει πως ξένοιασε με την εξήγηση του υποτιθέμενου "δημοσιογραφικού παρορμητισμού" του Μαρξ. Όμως μια τέτοια ανύπαρκτη ελαφρότητα του Μαρξ μπορεί να εξηγηθεί το πολύ μια λαθεμένη εκτίμηση για τον Πάλμερστον, όχι όμως το λάθος αρχής του Μαρξ ν' αναζητήσει την εξήγηση για ένα φαινόμενο στο πρακτορικό ενός πρωθυπουργού και όχι στην "υλιστική αντίληψη της ιστορίας" που ο ίδιος ο Μαρξ έτυχε ν' ανακαλύψει.

Στην πραγματικότητα εκείνος που δεν έχει κατανοήσει καλά τον "υλισμό στην ιστορία" είναι ο ίδιος ο συγγραφέας μας. Και ο με-

γάλος του περιορισμός να το πετύχει αυτό είναι η δικιά του "οικονομίστικη αντίληψη της ιστορίας". Αυτή η αντίληψη περνάει πάντα τον εαυτό της για συνεπή με το μαρξισμό, επειδή ανάγει εύκολα κάθε πολιτική αντίθεση σε οικονομική και επειδή βλέπει παντού την οικονομία να κυριαρχεί πάνω στην πολιτική και το εμποικοδόμημα γενικά. Όμως οι θεμελιωτές του Μαρξισμού και οι συνεχιστές τους έχουν επιμείνει στο ότι η πολιτική, η ιδεολογία και το εποικοδόμημα μπορούν, με τη σειρά τους, να κυριαρχούν πάνω στην οικονομία.

Χάρη σ' αυτή την αντίληψή τους για τη σχέση πολιτικής-οικονομίας οι κλασικοί δεν ξέπεσαν ποτέ στο επίπεδο του μεταφυσικού υλισμού όταν καταπιάστηκαν με πολιτικά ζητήματα. Και δεν ήταν καθόλου σα δημοσιογράφοι, αλλά, αντίθετα, σαν οξυδερκείς υλιστές που δε δίσταζαν να δουν τον πολιτικό εκπρόσωπο του ισχυρότερου τότε στον κόσμο αγγλικού καταπιταλισμού να είναι πράκτορας της καθυστερημένης ρωσικής φεουδαρχίας, δηλαδή το αγγλικό κεφάλαιο να είναι διαβρωμένο στην κορυφή του από τον τσαρισμό και όχι αντίστροφα, τον τσαρισμό να είναι -τουλάχιστον στην ηγεσία του- υποταγμένος στο αγγλικό κράμμα. Μα είναι ακριβώς αυτό το μήθημα που δίνει στον υλιστή μελετητή ολάκερη η ρώσικη διπλωματία της εποχής, μάθημα από πολλές πλευρές χρήσιμο και για σήμερα: Η διπροσωπία της έγκειται ακριβώς στο ότι μπορεί να οργανώνει και να κατασκευάζει έναν ψεύτικο πολιτικό κόσμο με τέτοιο ακριβώς τρόπο, ώστε να αποπροσανατολίζεται ο τυπικός άγγλος φιλελεύθερος αστός και οι όμοιοί του σε όλη την Ευρώπη.

Ο μαρξισμός ξέρει και προβλέπει με ακρίβεια ότι ο παγκόσμιος καπιταλισμός, και πρώτος-πρώτος ο αγγλικός, αργά ή γρήγορα θα γονατίσει και θα διαλύσει τη ρώσικη φεουδαρχία, επειδή τον τελευταίο λόγο τον έχει η οικονομία. Όμως παράλληλα ξέρει ότι η ρώσικη φεουδαρχία θα μπορεί να κυριαρχεί για μια ολάκερη περίοδο και από πολλές πλευρές πάνω στο αγγλικό κεφάλαιο και θα μπορεί να καθορίζει πιο πολύ απ' ό,τι αυτό τις ευρωπαϊκές εξελίξεις, επειδή είναι πολύ πιο έμπειρη απ' ό,τι αυτό στο επίπεδο της πολιτικής, και κυρίως επειδή αυτή έχει το αναγκαίο επίπεδο συγκέντρωσης της πολιτικής ισχύος, ώστε να είναι σε θέση να σκηνοθετεί παγκόσμιες απάτες και να εγκαθίσταται ακόμα και στον πρωθυπουργικό θώκο του αγγλικού κεφαλαίου. Αυτός είναι ο γενικός λόγος για τον οποίο το παλιό, ενώ πάντα νικιέται, νικιέται με τόση δυσκολία.

Δεν είναι δηλαδή ότι οι Άγγλοι αστοί δεν ήθελαν, αλλά είναι ότι δεν μπορούσαν -από την οικονομική και, συνακόλουθα, πολιτική διάσπαση της εξουσίας του αστικού φιλελευθερισμού- να συναγωνιστούν την υπερσυγκεντρωμένη, απόλυτα πειθαρχημένη και προσηλωμένη σε ένα στόχο τσαρική διπλωματία.

Θα ήταν, αλήθεια, ποτέ δυνατόν

Ο ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ '21

οι Εγγλέζοι να κάνουν αυτό που έκανε ο υπουργός Ποτέμκιν για τους δυτικούς πρεσβευτές στη Μόσχα; Θα μπορούσαν δηλαδή να φτιάξουν, όπως έφτιαξαν αυτοί, στις όχθες του Βόλγα σκηνικά που να παριστάνουν νεόχριστα σύγχρονα χωριά και να τα δείχνουν στους μαγεμένους και κατασυγκινημένους πρεσβευτές από ένα ποταμόπλοιο σαν απόδειξη για το πόσο καλά αξιοποιούνται τα δυτικά δάνεια από τη ρώσικη κυβέρνηση;

Ούτε η χιλιοδιασπασμένη αγγλική αστική τάξη ούτε ο αγγλικός λαός, κάτω από τον κοινοβουλευτισμό της εποχής, θα μπορούσαν να συνεργήσουν με τη βία στη διεκπεραίωση μιας τέτοιας απάτης.

Επειδή αρνείται να δώσει στην πολιτική την πρωτοκαθεδρία της εκεί που πρέπει ο οικονομισμός, κατηγορεί πάντα το διαλεκτικό υλισμό σαν ιδεαλισμό, πράγμα που στο επίπεδο της πολιτικής μεταφράζεται σε κριτική για βολονταρισμό.

Αν λοιπόν είναι βολονταρισμός να υποκαθιστά κανείς, έστω και μερικά, την πολιτική δράση του αγγλικού κεφαλαίου με τη δράση ενός πράκτορα του τσάρου, μπορεί κανείς να φανταστεί πόσο είναι βολονταριστικό για το συγγραφέα μας να θεωρεί κάποιος τη Ρωσία καθοδηγήτρια δύναμη μιας ολόκληρης επανάστασης όπως ήταν αυτή του '21.

Και από κει πιάνεται ο Παπανικολάου για να αποδείξει ότι αυτή η αντίληψη έρχεται σε σύγκρουση με το πνεύμα του Μαρξ, δηλαδή με την αντίληψη του στο Ανατολικό Ζήτημα. Αν ήταν ολότελα συνεπής έπρεπε να αποδείξει ότι η θέση του για το '21 έρχεται σε σύγκρουση με την αντίληψη του Μαρξ για το ανατολικό ζήτημα. Δεν είναι όμως. Έτσι αντικαθιστά το Μαρξ με τον Ούρχαρτ και μετά ταυτίζει τον Ούρχαρτ με την ΟΑΚΚΕ.

ΡΩΣΙΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Ο συλλογισμός του είναι ο εξής: Αυτό που κάνει ο Μαρξ στο ανατολικό ζήτημα είναι να χτυπάει τη Ρωσία από την πλευρά της ευρωπαϊκής επανάστασης. Όμως η ΟΑΚΚΕ και ο Ούρχαρτ χτυπάνε την επανάσταση του '21 από την πλευρά της Τουρκίας, χτυπάνε δηλαδή μια επανάσταση επειδή αυτή αδυνατίζει την Τουρκία. Είναι δηλαδή υπέρ του στάτους-κβο στην Ευρώπη και όχι υπέρ της επανάστασης. Άρα, το πνεύμα του Μαρξ είναι αντίθετο με το πνεύμα της ΟΑΚΚΕ. "Όπερ έδει δείξαι"!

Ξαναλέμε ότι αν ο Παπανικολάου μιλούσε καθαρά έπρεπε να πει: "Η θέση του Μαρξ για το '21 είναι ενάντια στο πνεύμα του Μαρξ για την ευρωπαϊκή επανάσταση". Δεν το κάνει.

Και συνεχίζουμε.

Πραγματικά το Ανατολικό Ζήτημα αφορά πάνω απ' όλα την ευρωπαϊκή επανάσταση. Όμως ο Μαρξ δε μιλάει αφηρημένα για την ευρωπαϊκή επανάσταση. Σαν πολιτικός της επανάστασης προσδιορίζει τον κύριο εχθρό αυτής της επανάστασης, που είναι η Ρωσία. Η τσαρική Ρωσία είναι για το Μαρξ κοινός κύριος εχθρός τόσο της ευρωπαϊκής αστικοδημοκρατικής ε-

πανάστασης που πλησιάζει στο τέλος της, όσο και της ευρωπαϊκής προλεταριακής επανάστασης που έρχεται.

Ο Μαρξ ξέρει ότι κάθε δημοκρατική επανάσταση, είτε έχει άμεσο εχθρό την ίδια τη Ρωσία είτε μια οποιαδήποτε άλλη χώρα με την οποία η Ρωσία έχει αντιθέσεις, αδυνατίζει στην πραγματικότητα τη Ρωσία. Γι' αυτό ο Μαρξ υποστηρίζει και την Ισπανική και την Ιταλική δημοκρατική επανάσταση, ενάντια στη Γαλλία την πρώτη και στην Αυστρία τη δεύτερη, παρ' όλο που και οι δύο αυτές χώρες έχουν αντιθέσεις με τη Ρωσία.

Ο Ούρχαρτ όμως ανησυχεί με αυτές τις επαναστάσεις, γιατί, σαν άγγλος συντηρητικός, φοβάται ότι θα αποδυναμώσουν σε τέτοιο βαθμό τη Γαλλία και την Αυστρία, ώστε θα διευκολύνουν τη Ρωσία. Το λάθος του Ούρχαρτ, λάθος της τάξης του, είναι ότι στην πραγματικότητα μια δημοκρατική επανάσταση στην Ευρώπη δυναμώνει αυτόματα τις θέσεις του αντιρρωσικού στρατοπέδου, μιας και η Ρωσία αποτελεί, σαν κέντρο της φεουδαρχίας, το κέντρο κάθε ευρωπαϊκής αντίδρασης. Έτσι, μια τέτοια ανατροπή του στάτους-κβο γίνεται σε βάρος της Ρωσίας. Γι' αυτό η Ρωσία, που τα ξέρει αυτά καλύτερα από τον κάθε Ούρχαρτ, φρόντισε να χτυπήσει και την Ισπανική και την Ιταλική επανάσταση, αντίθετα ακριβώς απ' ό,τι έκανε με το '21.

Ο Παπανικολάου μας βγάζει λοιπόν Ούρχαρτ, γιατί χτυπήσαμε την ελληνική επανάσταση επειδή δε θέλαμε να αδυνατίσει η Τουρκία, που ήταν το κύριο άμεσο εμπόδιο της Ρωσίας στις ηγεμονικές της βλέψεις στην Ευρώπη. Μας χτύπησε δηλαδή σαν οπαδούς της διατήρησης του στάτους-κβο, δηλαδή του ανέπαφου της τουρκικής αυτοκρατορίας.

Αυτή είναι μια καθαρή επινόηση του Παπανικολάου που πάει να βγάλει δεξιά την ΟΑΚΚΕ, για να σωθεί ο ίδιος από το Μαρξ.

Η ΟΑΚΚΕ, όπως και ο Μαρξ, χτυπάει το '21 όχι από την πλευρά του στάτους-κβο, αλλά από την πλευρά της ευρωπαϊκής επανάστασης, όχι δηλαδή γιατί αδυνατίζε την Τουρκία, αλλά γιατί ενίσχυε τη Ρωσία, αφού παρέδιδε την Ελλάδα στον τσαρισμό. Γιατί, με λίγα λόγια, το '21 δεν ήταν τμήμα της ευρωπαϊκής επανάστασης, αλλά τμήμα της ευρωπαϊκής αντίδρασης.

Στην πραγματικότητα ο Παπανικολάου οδηγείται στο συλλογισμό του από τη θέση του ότι το '21, όπως η Ισπανική και η Ιταλική, είναι μια αστική επανάσταση, που σημαίνει ότι ήταν αντικειμενικά ένας εχθρός του τσαρισμού.

Όμως εκεί βρίσκεται ολό-όλο το ζήτημα: ότι το '21 δεν ήταν ούτε αστική ούτε εθνική επανάσταση. Το '21 ήταν κύρια ένας αντιδραστικός θρησκευτικός πόλεμος κάτω από την καθοδήγηση της ρώσικης φεουδαρχίας και των πρακτόρων της, στο εξωτερικό επίπεδο, και κάτω από την καθοδήγηση των πιο αντιδραστικών δυνάμεων της τότε ελληνικής κοινωνίας, στο εσωτερικό επίπεδο.

Το '21 ήταν τότε τμήμα της ευρωπαϊκής αντεπανάστασης με τον

ίδιο τρόπο που είναι σήμερα τμήμα της παγκόσμιας αντεπανάστασης το κούρδικο σοσιαλφασιστικό κίνημα στην Τουρκία ή το ισλαμικό κίνημα στην Αλγερία.

Ο πολιτικός χαρακτήρας κάθε κινήματος σε κάθε εποχή κρίνεται τελικά από τη σχέση του με το κάθε φορά κέντρο της παγκόσμιας αντίδρασης. Γι' αυτό και ο Παπανικολάου δεν μπορεί να εντάξει το '21 στην ευρωπαϊκή επανάσταση αν δεν το φέρει κατ' αρχήν σε σύγκρουση με τη Ρωσία. Και αυτή τη σύγκρουση, όπως και κάθε αντιρροσικός ιστορικός του '21 που δε φτάνει ως την ίδια την άρνηση του '21, την ανακαλύπτει στα λόγια της ίδιας της Ρωσίας και των ανθρώπων της.

ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ - ΟΙ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΙ

Ένα τέτοιο εξαιρετικό γι' αυτού του είδους την επιχειρηματολογία ντοκουμέντο είναι το Υπόμνημα του Καποδίστρια, που τον εμφανίζει ομιά αντίθετο με το '21.

Ο Α. Παπανικολάου επιμένει στην απάντησή του ότι δεν μπορεί σ' αυτό ο Καποδίστριας να εξαπατά τους δυτικούς και να λέει ψέματα για τις αληθινές προθέσεις της Ρωσίας, αφού αυτό δημοσιεύτηκε 35 χρόνια περίπου μετά το θάνατό του.

Όμως, αν υποθέσουμε ότι το φυλλάδιο εκφράζει την αληθινή θέση της Ρωσίας για το '21, τότε θα είναι αληθινή και η θέση που το διαπερνάει ολόκληρο, δηλαδή ότι η Ρωσία είναι υπέρ του ευρωπαϊκού στάτους-κβο, δηλαδή ότι ο τσάρος είναι ένας νομοταγής υπηρέτης της Αγγλίας και της Τουρκίας.

Το φυλλάδιο γράφτηκε από τον Καποδίστρια το 1826, λίγο πριν ψηφιστεί από την 3η Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας σαν κυβερνήτης της Ελλάδας, για να καθησυχάσει την Αγγλία, που δεν είχε πάψει να τον κατηγορεί ότι αυτός οργάνωσε το '21.

Αυτή η εκλογή ήταν μια τέτοια ελεεινή υποχώρηση της Αγγλίας στη ρώσικη πολιτική στην Ελλάδα, ώστε ο Γκόρντον στην ιστορία του διηγείται ότι «οι αγγλόφιλοι Έλληνες είχαν κατεβασμένα τα μούτρα τους» και οι νησιώτες, που ήταν αρβανίτες, επίσης οπαδοί του αγγλικού κόμματος, «ανέβαιναν το λόφο του Δαμαλά σαν εγκληματίες που οδηγούνταν στον τόπο της εκτελέσεως».

Μήπως δεν ήταν ο άγγλος μίραρχος Hamilton που έκανε γαργάρα την αρχική διαμαρτυρία του στον Κολοκοτρώνη, ο οποίος τον κοροϊδευε ότι δε θα εκλέξουν τον Καποδίστρια για Κυβερνήτη, και μια ωραία προία του το πλασάρει ως αναπόφευκτο γεγονός; Δεν ήταν αυτός που είπε τότε στον Κολοκοτρώνη και στους αγγλόφιλους που ζητούσαν τη γνώμη του «να παραδεχθούν μόνον, ώστε ο αρχηγός του πολιτικού συστήματος να είναι Έλληνας την καταγωγή και ας είναι και ο Καποδίστριας» (Φωτάκου Απομνημονεύματα, τ. Β', σελ. 382);

Αλλά την αναξιοπιστία του Υπόμνηματος του Καποδίστρια αποδεικνύει και άλλο ένα χαρακτηριστικό γεγονός. Στην προσπάθειά του να αποδείξει ότι η Ρωσία ήταν

αμέτοχη στην εξέγερση του Υψηλάντη στη Μολδοβλαχία, ο Καποδίστριας ισχυρίζεται ότι οι γενικοί διοικητές των δύο ρωσικών επαρχιών απο τις οποίες εξόρμησε ο Υψηλάντης (περιοχές Οδησσού και Κισσινιόφ) «μολονότι φαίνεται απίθανον ότι δεν υπόπτευσαν ποτέ τα σχέδια του πρίγκιπος Υψηλάντου, το γεγονός είναι ότι ούτε ο Αυτοκράτωρ ούτε το Υπουργείον Αυτού ουδέποτε ειδοποιήθησαν σχετικώς!» (σελ. 104-105). Θέλει να μας πείσει δηλαδή πως αυτοί τίποτε δεν ήξεραν για τις προετοιμασίες του κινήματος, αφού δεν τους ειδοποίησαν σχετικά οι τοπικοί διοικητές!

Άλλωστε, πώς μπορεί τα ίδια πρόσωπα, τους ηγέτες της "Φιλικής", να τα χαρακτηρίζει ο Α. Παπανικολάου "αυσυνείδητους πράκτορες" και ο Καποδίστριας «ραδιούργους» και «ελεεινούς εμπόρουπάλληλους που ωθούν την Ελλάδα προς τον όλεθρον» (σελ. 98); Αυτοί οι χαρακτηρισμοί, αν πάρουμε τους μετρητοίς του ανυπόληπτο Καποδίστρια, προσιδιάζουν σε εχθρούς και όχι σε κάποιους "αυσυνείδητους πράκτορες", που παραδέχεται ο Παπανικολάου πως ήταν οι Φιλικοί.

Η μόνη εξήγηση που μπορεί να υπάρχει γι' αυτό το υπόμνημα ήταν πως προοριζόταν για "διαρροή" σε κάποιες δυτικές καγκελαρίες, ώστε να γίνει αποδεκτός από τη Δύση ως Κυβερνήτης της Ελλάδας.

Άλλωστε δεν ήταν και η πρώτη φορά που θα συνέβαινε κάτι τέτοιο! Ο ίδιος ο Καποδίστριας, μετά την επίσκεψή του στην Κέρκυρα το 1819, είχε αφήσει να διαρρεύσει δικό του "εμπιστευτικό" μνημόνιο προς τον τσάρου και τα ρώσικα προξενεία στην Ελλάδα. Αυτό το μνημόνιο διαβεβαίωνε τον τσάρου: «μετεχειρίσθη την γλώσσαν ήν μοι είχεν ορίσει ο Αυτοκράτωρ, γλώσσαν άλλως τε, υπό τας τότε συνθήκας, συμφωνων και προς τας ιδικάς μου πεποιθήσεις. Προσεπάθησα να αποδείξω εις αυτούς ότι ο Αυτοκράτωρ της Ρωσίας ουδόλως ήτο διατεθειμένος να προκαλέση πόλεμον κατά των Τούρκων ή να περιπλέξη τας σχέσεις του μετά της Αγγλίας (...) Έπρεπε αυτοί να οπλισθούν με υπομονή και καρτερία προσπαθώντας εν τω μεταξύ να αναθρέμουν καλώς και εθνικώς τα τέκνα των, επαφιέμενοι δε, ως προς τα λοιπά, εις τον χρόνον και την θείαν Πρόνοιαν (...) Προς αποφυγήν πάσης κακής ερμηνείας της συνομιλίας μας, επέδωκα εις αυτούς γραπτώς παν ό,τι τοις είχαν είπει προφορικώς. Και, ίνα καταστήσω αποτελεσματικώτερον την προφύλαξιν ταύτην, απέστειλα εμπιστευτικούς αντίγραφον εις τον βαρόνον Στρόγανωφ (σς.: ο ρώσος πρεσβευτής στην Πόλη) και εις τους εν Τουρκία προξένους της Ρωσίας (σς.: εντελώς τυχαία ήταν όλοι τους Έλληνες!), πληροφωρών αυτούς περί της καταστάσεως και παρακαλώς να προσέξουν μήπως η κακοβουλία επωφεληθή την περίπτωση και γεννήση παρά τοις ομοδόξοις ημών ιδέας εσφαλμένας ή ελπίδας επικινδύνους» (σελ. 86-87).

Και τι έγινε στη συνέχεια; Γράφει σχετικά ο Γρηγόριος Δαφνής στο έργο του Ιωάννης Α. Καποδί-

στριας, σελ. 337: «Και το μνημόνιο αυτό, που αποτελούσε απόρρητη έκθεση Ρώσου αξιωματούχου προς τον ηγεμόνα του, "διέρρευσε". Ποιος ήταν ο υπεύθυνος της διαρροής δεν έγινε μέχρι σήμερα γνωστό. Αλλά, επειδή το κείμενο που κυκλοφορεί προέρχεται από διαρροή, δεν μπορεί κανένας να είναι βέβαιος για την αυθεντικότητά του. Ο πρώτος που δημοσίευσε κείμενο του μνημόνιου ήταν ο Άγγλος Waddington, που βεβαιώνει ότι ποτέ δεν είδε ελληνική μετάφρασή του. Το εμφάνισε ως παραινέσεις του Καποδίστρια προς τους Έλληνες. Αργότερα παρουσιάστηκαν άλλα τέσσερα αντίγραφα του μνημόνιου (σς.: Δεν είναι τυχαίο ότι η διαρροή έγινε προς την αγγλική πλευρά). Και αναρωτιέται ο Δαφνής: «Αν ο Καποδίστριας είχε καταδικάσει τον πόλεμο της απελευθερώσεως, για ποιο λόγο θα κυκλοφορούσε σε πολλά αντίτυπα, μόλις άρχισε ο αγώνας, αντίγραφο του μνημόνιου, με τη μορφή προκλήσεως του προς τον ελληνικό λαό; Οι πρόξενοι της Ρωσίας ήταν Έλληνες που είχαν μνηθεί στη Φιλική Εταιρία, οι συνομιλητές του Καποδίστρια τον Απρίλιο του 1819 ήταν οι ηγέτες της επαναστάσεως την άνοιξη του 1821» (σελ. 338). Ηλίου φαεινότερο: ήθελε ακριβώς να δώσει στη Δύση την ψεύτικη εντύπωση ότι η Ρωσία δεν είχε καμιά σχέση με την εξέγερση του '21...

Το βασικό ωστόσο επιχείρημα του Παπανικολάου σε ό,τι αφορά την κατ' αυτόν ρώσικη άρνηση της ελληνικής ανεξαρτησίας, οπότε και της ίδιας της "εθνικής επανάστασης του '21", είναι ένα υπόμνημα της Ρωσίας το 1824 προς όλες τις κυβερνήσεις της Ευρώπης που πρότεινε το χωρισμό της Ελλάδας σε τρεις ηγεμονίες υποτελείς στο Σουλτάνο. Ταυτόχρονα ο συγγραφέας εκθειάζει τη διορατικότητα του αγγλόφιλου Μαυροκορδάτου που καταδικάζει το ρώσικο σχέδιο και καλεί την Αγγλία να υποστηρίξει την "Ανεξαρτησία της Ελλάδας" χτυπώντας με αυτό τον τρόπο τη ρώσικη πολιτική.

Σ' αυτό το πνεύμα η ελληνική κυβέρνηση έστειλε τότε, αλλά και μετά από ένα χρόνο διακοινώσεις στην Αγγλία. Μετά τη διακοίνωση ("Πράξη της υποτελείας") του 1825, ο Τζ. Κάνινγκ αποφάσισε να συνηγορήσει υπέρ της ιδρύσεως ελληνικού κράτους.

Για τους αγγλόφιλους ιστορικούς του '21 αυτή η σύγκριση Αγγλίας-Ρωσίας ήταν πάντα η καλύτερη απόδειξη ότι η αγγλική πολιτική απέναντι στην ελληνική επανάσταση ήταν πιο προοδευτική από τη ρώσικη.

Όμως η ρώσικη πολιτική δεν είχε την πολυτέλεια της αγγλικής να φωνάζει για ελληνική ανεξαρτησία και ταυτόχρονα να δηλώνει ουδετερότητα μπροστά στο Σουλτάνο, όπως έκανε τότε ο Κάνινγκ. Αν η Ρωσία υποστήριζε ανοικτά την ελληνική ανεξαρτησία, αυτό θα σήμαινε πόλεμο με την Τουρκία και ανοιχτή σύγκρουση με την Ιερή Συμμαχία, που πάντα έτρεμε μήπως η ορθόδοξη Ρωσία ανακατευτεί στην Ελλάδα και την αποκτήσει, και, τέλος, έχθρα και με την ίδια την Αγγλία, που ήξερε πως ο πρώτος νομέας μιας ελληνικής ανεξαρτησίας που θα είχε επιτευχθεί κύρια με τη ρώσικη υποστήριξη ασφαλώς θα ήταν η ίδια η Ρωσία.

Το ρώσικο υπόμνημα του '24, α-

ντίθετα ακριβώς από ό,τι υποστηρίζει αυτού του είδους η ιστοριογραφία, ήταν η πρώτη ανοικτή αντιτουρκική επέμβαση της Ρωσίας στο ελληνικό ζήτημα με την υποστήριξη της Ιεράς Συμμαχίας και άνοιξε το δρόμο σε νέες ρώσικες προτάσεις και συμφωνίες με τους υπόλοιπους “μεγάλους”, προτάσεις που σταδιακά βελτιώθηκαν προς την κατεύθυνση της ανεξαρτησίας το ελληνικό συνταγματικό καθεστώς. Το πρώτο μεγάλο τέτοιο βήμα ήταν το πρωτόκολλο της Πετρούπολης το '26 και το δεύτερο η Ιουλιανή σύμβαση του '27, που υπογράφηκε στο Λονδίνο ανάμεσα σε Ρωσία, Αγγλία και Γαλλία. Είναι αυτή η πορεία που ηγεμονεύτηκε πάντα από τη Ρωσία και οδήγησε στο Ναυαρίνο. Τέλος, είναι αυτή που οδήγησε, μετά το ρωσοτουρκικό πόλεμο του '29, στη συνθήκη της Αδριανούπολης, όπου η Ρωσία επέβαλε στο σουλτάνο και τη Δύση την ανεξαρτησία, την τυπική πάντα ανεξαρτησία της Ελλάδας.

Γι' αυτό το υπόμνημα του '24 συνάντησε την τρομερή οργή του Σουλτάνου, που το απέρριψε σαν ανεπίτρεπτη ρώσικη επέμβαση στα εσωτερικά της τουρκικής αυτοκρατορίας.

Το σημαντικότερο όμως είναι ότι οι ρωσόφιλοι στην Ελλάδα όχι μόνο δεν αντέδρασαν ποτέ στις διακηρύξεις των αγγλόφιλων για ανεξαρτησία, αλλά απεναντίας τις υποστήριξαν φανατικά.

Ήταν απλό. Οι αγγλόφιλοι έβγαιναν από τα “αριστερά” στη Ρωσία στην κατεύθυνση της δικιάς της πολιτικής και οι ρωσόφιλοι έτριβαν τα χέρια τους από χαρά. Είναι κάτι ανάλογο με το μένος, το 1992, ορισμένων δυτικόφιλων να ξεπεράσουν σε μακεδονοπληξία τους ρωσόφιλους στην εποχή της όξυνσης.

Ασφαλώς μια τέτοια πολιτική υπέρ της ελληνικής “εθνικής ανεξαρτησίας”, όταν το εσωτερικό μέτωπο του '21 ήταν ολότελα διαβρωμένο από τη Ρωσία, μόνο ένας άγγλος φιλελεύθερος θα μπορούσε να υπερασπίσει. Ο ίδιος ο καλύτερος ιστορικός του '21, ο Φίνλεϊ, που ήταν γεμάτος τέτοιου είδους φιλελεύθερες αυταπάτες, γράφει:

«Ο Κάνινγκ πίστευε πως η ελευθερία θα γεννούσε την αγάπη για τη δικαιοσύνη, πως οι Έλληνες και από συμπάθεια εθνική, αλλά και από συμφέρον θα γίνονταν σύμμαχοι της Αγγλίας». Και λίγο παρακάτω: «Μπορεί αυτές οι ελπίδες να είχαν αρκετή λογική το 1825. Όμως οι Έλληνες άφησαν και πέρασαν τριανταπέντε ολόκληρα χρόνια χωρίς να καταβάλουν και μεγάλες προσπάθειες για να κάνουν αυτές τις ελπίδες πραγματικότητα».

Η ταύτιση της εκτίμησης του Παπανικολάου με τη θέση του Κάνινγκ (και που είναι ίδια με του Μαυροκορδάτου που σιτάρει ο συγγραφέας), όταν γράφει στην απάντησή του ότι «η ανεξαρτησία (της Ελλάδας) έμελλε να συσφίξει τους οικονομικούς και πολιτικούς δεσμούς της με τη Δύση» (σελ. 5), είναι η φυσική συνέπεια του οικονομίστικου λάθους που διαπράττει σε σχέση με τον αγγλορωσικό ανταγωνισμό παγκόσμια και μέσα στην Ελλάδα.

Πραγματικά, για 35 ολάκερα

χρόνια, μέχρι δηλαδή το τέλος του Όθωνα και την άνοδο του Γεώργιου, η Ελλάδα ήταν κάτω από τη ρώσικη κυριαρχία, τουλάχιστον σε ό,τι αφορούσε το καίριο ζήτημα της εξωτερικής της πολιτικής, δηλαδή της στάσης της στη διεθνή πολιτική σκηνή (Σβορώνος).

Η εξήγηση γι' αυτό είναι ότι αυτός που είχε δώσει την τυπική ανεξαρτησία στην Ελλάδα ήταν το νέο αφεντικό της. Αφού τα ρώσικα όπλα και όχι τα ελληνικά είχαν κάνει αυτή τη χώρα ανεξάρτητη, ήταν φυσικό που αυτή η ανεξαρτησία ήταν τυπική. Αυτό ακριβώς αναγνωρίζει ο Μαρξ όταν λέει ότι το ελληνικό ήταν ένα “κράτος φάντασμα”.

Αυτό για μας σημαίνει ότι ήταν ένα κράτος στο οποίο καμιά κοινωνική τάξη ή μέτωπο τάξεων δεν είχε τη δύναμη να διαμορφώσει μια μορφή κρατικής εξουσίας, που να εκφράζει λίγο πολύ τις εσωτερικές δυνάμεις και τις ανάγκες αυτής της κοινωνίας.

Πραγματικά, η στιγμή της αλήθειας για όλο το '21 είναι η μορφή της πολιτικής εξουσίας στην οποία αυτό καταλήγει, δηλαδή στην εξουσία ενός ρώσου υπουργού Εξωτερικών που έχει σαν κύριο στρατιωτικό στήριγμα το ρώσικο ναυτικό με αρχηγό το Ρίκορντ, αληθινή έδρα της κυβέρνησης τη ναυαρχίδα του Ρίκορντ και πραιτωριανή φρουρά αυτών των δύο μια συμμορία αδιάστατων παλιανθρώπων, τυράννων του λαού και ληστών με επικεφαλής τον Κολοκοτρώνη.

ΤΟ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΙΚΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ '21 - ΤΑ ΤΡΙΑ ΜΕΓΑΛΑ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

Αν το '21 είναι ιστορικά εκτεθειμένο μια φορά για τους εξωτερικούς του δεσμούς με την κύρια αντιδραστική δύναμη της εποχής, είναι πολύ περισσότερο από την εσωτερική του εξέλιξη.

Ο Παπανικολάου παραδέχεται **μόνο μετά** από την άσκηση της δικής μας κριτικής πως το '21 ξεκίνησε σε μια “ληστανταρσία”. Έτσι έρχεται σε ευθεία αντίθεση με τα 4 άρθρα του, στα οποία φανερά χαρακτηρίζει τη “ληστανταρσία” “επανάσταση”: «Οι Αυστριακοί όμως τον φυλάκισαν (σς: εννοεί τον Αλ. Υψηλάντη), με τη συγκατάθεση πιθανότατα του τσάρου, που ήθελε να τον εμποδίσει να κατέβει στην επαναστατημένη Ελλάδα. Γιατί στην άλλη άκρη της βαλκανικής χερσονήσου έβραζε κιόλας η ελληνική επανάσταση» (άρθρο 2ο, σελ. 4).

Αλλά και η λέξη “ληστανταρσία” είναι ωραιοποιητική.

Το '21 ξεκίνησε σε μια θρησκευτική γενοκτονία, πράξη που σφραγίζει ολόκληρο το χαρακτήρα του και αποτελεί μια απίστευτη οπισθοδρόμηση όχι μόνο για την Ελλάδα, αλλά και για τον ευρωπαϊκό κόσμο του 19ου αιώνα.

Μέσα σε ελάχιστους μήνες, κάτω από την προτροπή των Φιλικών και της Ρωσίας που δούλεψαν χρόνια τις συνειδήσεις σ' αυτή την κατεύθυνση σε όλη την Ελλάδα, σφάχθηκαν οι μισοί Τούρκοι της Ελλάδας και έγιναν σκλάβοι των “επαναστατών” ή πουλήθηκαν σαν σκλάβοι ή μπόρεσαν να διαφύγουν οι υπόλοιποι. Ας σημειώσουμε εδώ ότι οι τούρκοι κάτοικοι της “επαναστατημένης” Ελλάδας αποτελούσαν τότε το 10% του συνολικού

πληθυσμού! Άντρες, γυναίκες και παιδιά, οπλισμένοι και άοπλοι, πλούσιοι αγάδες ή εξαθλιωμένοι αγρότες, όποτε ήταν μπορετό σφάχθηκαν σαν τα τραγιά. Μόνο στην Τριπολιτσά ο Καρατζιτς του '21, ο Κολοκοτρώνης, περιφανεύεται που «το ασκέρι το ελληνικό έκοβε και σκότωνε από Παρασκευή έως Κυριακή γυναίκες, παιδιά και άνδρες 32.000.. Έλληνες σκοτώθηκαν 100».

Ο Φίνλεϊ γράφει: «Οι γυναίκες και τα παιδιά πενούσαν από βασανιστήρια πριν δολοφονηθούν. Την τρίτη ημέρα οι Έλληνες συγκέντρωσαν δύο χιλιάδες περίπου άτομα, αδιακρίτως ηλικίας και φύλου, αλλά κυρίως γυναικόπαιδα, τους οδήγησαν στο πιο κοντινό βουνό και αφού τους έσφαξαν μέχρι ενός πέταξαν τα πτώματα σ' ένα φαράγγι».

Μετά από τη σφαγή χιλιάδες πτώματα έμειναν άταφα. Αυτό έγινε και σε πολλές άλλες πόλεις, με αποτέλεσμα να ξεσπάσει ένας λοιμός που απλώθηκε σε όλη την Ελλάδα και πριν τελειώσει το '21 έστειλε στον άλλο κόσμο περισσότερους χριστιανούς από όσους σκότωσαν οι Τούρκοι σε ολόκληρη την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Σύσσωμη η ελληνική ιστοριογραφία δικαιολογεί την “πρωτοπόρα” αυτή πράξη εθνικής εκκαθάρισης στην Ευρώπη για το 19ο αιώνα (και που πληρώνουμε τώρα και στον εικοστό) με τα λόγια του Τρικούπη «Λαός όστις αποτινάσσει πολυχρόνιον και βαρύν ζυγόν, κινείται πάντοτε θηριωδώς κατά των δεσποτών του».

Αυτό το ψέμα καταρρέει από δύο πλευρές. Από τη μια η μεγαλύτερη μάζα των σφαγμένων Τούρκων ήταν φτωχή αγροτιά που ζούσε ειρηνικά μέχρι το 1770, δηλαδή μέχρι τη ρώσικη ανάμειξη στα ελληνικά πράγματα, δίπλα στους Έλληνες. Γιατί μέχρι εκείνη την ώρα για το λαό αυτής της χώρας, Έλληνες και Τούρκοι, οι κοινοί εχθροί ήταν οι πασάδες, οι κοτζαμπάσηδες και οι κλέφτες. Την έχθρα την έσπειρε η “Φιλική” κυρίως τα 3 τελευταία χρόνια πριν το 1821.

Επιπλέον, συχνά το μεσαίο και φτωχό τουρκικό στοιχείο καταπιεζόταν περισσότερο από την οθωμανική εξουσία στα τελευταία χρόνια της από ότι το ελληνικό, που ήταν πιο μορφωμένο, ενώ παράλληλα διέθετε πολιτική εκπροσώπηση στην κεντρική εξουσία μέσω των Φαναριωτών, του Πατριαρχείου και των προνομίων που έδινε στο εμπορικό του ανώτερο τμήμα η ρώσικη πολιτική κάλυψη.

Όταν οι κλασικοί του μαρξισμού και ο μόνος ουσιαστικά έλληνας διαφωτιστής της εποχής, ο Κοραής, διαπιστώνουν το ίδιο πράγμα, ότι δηλαδή το '21 ήταν πρόωρο, εννοούν ότι δεν είχε ακόμα ωριμάσει στην Ελλάδα πολιτικοοικονομικά η ηγετική τάξη των ευρωπαϊκών δημοκρατικών επαναστάσεων, η αστική τάξη.

Μια τέτοια τάξη ασφαλώς θα συγκρουόταν μετά από μισό αιώνα με το Σουλτάνο και την τοπική οθωμανική εξουσία, αλλά δε θα έδινε ποτέ σ' αυτή τη συγκρούση θρησκευτικό γενοκτονικό χαρακτήρα, όπως δεν το έκαναν οι πολύ μεταγενέστερες βαλκανικές επαναστάσεις, παρ' όλο που όλες ήταν χρόνια δηλητηριασμένες από το ίδιο

τσαρικό φαρμάκι. Ποτέ μια δημοκρατική αστική τάξη δε θα ξεκινούσε την πολιτική της σταδιοδρομία παίρνοντας για δούλους γυναίκες και παιδιά, όπως έκαναν οι σφαγείς της Τριπολιτσάς και του Ναυαρίνου. Ούτε οι αρχηγοί της θα υπόσχονταν στα μελλοντικά θμάτά τους ότι θα τους χάριζαν τη ζωή αν τους έδιναν τα κοσμήματά τους, ούτε θα οδηγούνταν σε “ταξική” σύγκρουση με τους στρατιώτες τους γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, επειδή δηλαδή ήθελαν αυτοί οι τελευταίοι να κάνουν το πλιάτσικό πάνω στους σφαγμένους και όχι οι αρχηγοί.

Η Ρωσία μπόρεσε εύκολα να φεουδαρχία να πάρει την πολιτικοϊδεολογική ηγεμονία του '21 ακριβώς επειδή η αστική τάξη, ο βαθός της αντίπαλος, δεν είχε προβάλει ακόμα ισχυρός στο ελληνικό κοινωνικό και πολιτικό στερέωμα.

Η τραγωδία για την Ελλάδα βρίσκεται στο ότι το '21 καθυστέρησε ακριβώς αυτή τη διαδικασία, γιατί τσάκισε στην εμβρυακή τους μορφή και, κυρίως, γιατί διέφθιρε τα πρώτα αποσπάσματα αυτής της επαναστατικής τάξης.

Είναι μάλιστα η υποτιθέμενη νίκη του '21, δηλαδή αυτή η πλασματική ανεξαρτησία του νέου ελληνικού κράτους (του Καποδιστριακού και Οθωνικού), που έδωσε βάση και αιώνια φτερά στη διοικητική και στρατιωτική γραφειοκρατία, την αφοσιωμένη μόνιμα στο όνειρο της εδαφικής επέκτασης, που κυριάρχησε για πάντα από τότε πάνω στη βιομηχανική και εμπορική αστική τάξη της Ελλάδας.

Η θρησκευτική γενοκτονία του '21 δε στέρησε μόνο τη χώρα ολότελα από μια εθνότητα, την τουρκική, και από ένα μέρος μιας άλλης, τους μουσουλμάνους Αλβανούς, και, βέβαια, τους Εβραίους, ούτε μόνο έφερε θανατηφόρο λοιμό. Το χειρότερο σ' αυτήν είναι ότι διέφθιρε βαθιά όλο το ελληνικό έθνος, ακόμα και το τουρκικό.

Κατ' αρχήν έκανε ηγετική δύναμη του έθνους τις στρατιωτικές συμμορίες του Μοριά, δηλαδή την πρώην κλεφτουριά, που δεν ήταν τίποτα άλλο από κοινωνικό ζωοκλέφτες που ζούσαν σε βάρος των φτωχών χριστιανών χωρικών, ενώ σπάνια έκαναν την αποκοτιά να επιτεθούν σε κανέναν πλούσιο έλληνα προεστό ή, σπανιότερα, σε τούρκο Αγά.

Αυτές οι συμμορίες, που οι αρχηγοί τους στρατολογήθηκαν από τη “Φιλική” προφανώς σαν το καλύτερο υλικό για τα σχέδια του τσάρου, διέπρεψαν στη σφαγή και τη ληστεία των αμάχων Τούρκων, και στη βάση αυτή συγκρότησαν τους ιδιωτικούς στρατούς τους.

Όλοι αυτοί από το '21 έως το '27 ελάχιστα τάλαιπώρησαν τα τουρκικά και αιγυπτιακά στρατεύματα της οθωμανικής εξουσίας, αλλά αφάνταστα την ελληνική, ιδίως τη μοραϊτική αγροτιά, που κυριολεκτικά τη λεηλάτησαν. Ενώ το ίδιο έκαναν, βουτώντας και από τα κρατικά ταμεία που τα γέμιζαν με δάνεια οι ανόητοι Άγγλοι φιλελεύθεροι.

Αυτοί οι στρατοί-συμμορίες επέβαλαν το νόμο τους και κουρέλιασαν όλα τα συντάγματα και τις εθνοσυνελεύσεις και επέβαλαν σε όλες τις κυβερνήσεις τη γενική ρώσικη γραμμή, μόνες τους ή με τη

βοήθεια του ρώσου ναυάρχου Ρίκορντ, όποτε χρειαζόταν. Αυτοί είναι που αργότερα αποτέλεσαν το εσωτερικό στρατιωτικό στήριγμα του Καποδίστρια.

Ο Παπανικολάου, ξέροντας ότι δεν μπορεί και πολύ να υπερασπίσει ένα τέτοιο '21, καταφεύγει στο επιχείρημα ότι εκείνο που ανύψωσε το '21 από στάση σε επανάσταση δεν ήταν «ο εξωτερικός αγώνας, αλλά ο εσωτερικός αγώνας, ο εμφύλιος πόλεμος με τις εγχώριες αντιδραστικές δυνάμεις, που ήταν κανονικά ρωσόφιλες».

Το ζήτημα βέβαια σε ό,τι μας αφορά δεν είναι αν το '21 είναι στάση, αλλά αν έχουμε να κάνουμε με μια αντιδραστική στάση ή με μια προοδευτική στάση. Αν η στάση είναι αντιδραστική, τότε είναι και η “επανάσταση” στην οποία η στάση υψώνεται”.

Και, βέβαια, μια γενοκτονία που διεκπεραιώνουν ληστές δεν μπορεί να μετεξελιχθεί σε επανάσταση δίχως την εξόντωση των γενοκτόνων.

Η ατυχία για την Ελλάδα και το συγγραφέα μας είναι ότι κάθε δύναμη που αντιστάθηκε στους ρωσόδουλους δεν μπόρεσε ποτέ να ηγεμονεύσει πάνω στο πολιτικοϊδεολογικό επίπεδο, ώστε να αλλάξει τη φύση του προτσές του '21, και έμεινε πάντα η θλιβερή και διεφθαρμένη ουρά του.

Αυτό είναι το δεύτερο μεγάλο έγκλημα αυτής της υποτιθέμενης επανάστασης.

Πρόκειται δηλαδή για το ότι η αστική τάξη που ήταν έτοιμη να ξεπεταχτεί στις πόλεις, και κυρίως στα ισχυρά νησιά Ύδρα, Σπέτσες, Ψαρά, και μια αστική τάξη εμπόρων και βιοτεχνών που ήταν έτοιμη να γεννηθεί και που σε λίγο θα σάρανε όλη τη Μεσόγειο, μια τέτοια τάξη αναγκάστηκε με το '21 να μείνει στο προκαπιταλιστικό επίπεδο της συντεχνίας, να σταματήσει κάθε παραγωγική δραστηριότητα και -το χειρότερο- να ριχτεί στην πειρατεία και να διαφθαρεί από τα ψεύτικα κοινοβούλια και την κρατική λεηλασία.

Έφτανε ένα έμπειρος πράκτορας της “Φιλικής” σαν τον Οικονόμου για να ξεσηκώσει τα άνεργα, για μια περίοδο, πληρώματα της Ύδρας ενάντια στα αφεντικά τους, τους αρβανίτες καρaboκυραίου, που δεν ήθελαν με τίποτα να μπουν στην εξέγερση, και στη συνέχεια όλους μαζί να τους ρίξει στην καταστροφική γι' αυτούς περιπέτεια του '21, από την οποία ειδικά αυτά τα νησιά ποτέ δε συνήλθαν.

Ασφαλώς οι ναυτικοί αυτοί ήταν ό,τι πιο προχωρημένο μέσα στο ελλεινικό συνάφι της υποτιθέμενης επαναστατικής εξουσίας. Είναι ακόμα αλήθεια ότι μπροστά στα τάγματα των καπετάνιων ληστών-σφαγέων, ακόμα και η τοπική αριστοκρατία των κοτζαμπάσηδων, ιδιαίτερα στη Μάνη, καθώς και πολλοί καπετάνιοι της Ρούμελης και ο ενοριακός κλήρος, εκπροσωπούσαν την πρόοδο. Αλλά μόνο απέναντι σ' αυτούς. Απέναντι στον ελληνικό λαό και απέναντι στην ιστορία δεν έστεκαν στο προοδευτικό στρατόπεδο. Απλά ήταν οι λιγότερο αντιδραστικοί. Το ότι όλοι αυτοί συγκρότησαν αργότερα το αγγλικό και το γαλλικό κόμμα, για να αξιοποιήσουν την αγγλική και τη γαλλική προστασία και ανάμειξη, δε σημαίνει ότι διέθεταν, του-

Ο ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ '21

λάχιστον στην περίοδο '21-'29, κάτι από το αγγλικό πνεύμα της οργάνωσης και το γαλλικό ριζοσπαστικό πολιτικό πνεύμα. Αυτοί αποτελούσαν περισσότερο την αντανάκλαση της ασυνέπειας της αγγλικής και της γαλλικής αστικής τάξης να υποστηρίζουν μια ρώσικη υπόθεση όπως το '21.

Το '21 τους μετέτρεψε όλους αυτούς σε αντιδραστικούς, αφού δεν υπήρξε καμιά μεγάλη αχρειότητα που να μην την προσυπογράψουν.

Αυτό αποδειχεται από το ότι οι εμφύλιοι μέσα στο '21 δεν έδωσαν σε καμιά από τις δύο πλευρές τη δυνατότητα να συγκινήσει και να συσπειρώσει δίπλα της την καταπιεσμένη και παραμερισμένη μάζα της ελληνικής αγροτιάς. Ο μόνος αληθινός εμφύλιος και η μόνη αληθινή εξέγερση έγινε με το τέλος του '21 ενάντια στον Καποδίστρια. Αυτή όμως ήταν μια συνειδητά αντιρρωσική εξέγερση που πνίγηκε στο αίμα των κατοίκων του Πόρου και με την καταστροφή όλου του ελληνικού στόλου και που άνοιγε μια εποχή αγώνων δεκαετιών για την οικοδόμηση ενός στοιχειωδώς ανεξάρτητου ελληνικού κράτους.

Εκείνο που κατά τη γνώμη μας πρέπει να κάνει ένας μαρξιστής είναι να απαντήσει στο μεγάλο αίτιγμα που έβαλε ο τίμιος Φίνλεϊ, ο οποίος, παρεμπιπτόντως, βεβαιώνει ότι πολλοί Φιλικοί ήταν πληρωμένοι πράκτορες του τσάρου: «Για λόγους τους οποίους θεωρούμε ανεξήγητους και κατά συνέπεια πρέπει με ευλάβεια να τους αποδώσουμε στη θέληση του Θεού, η Ελληνική Επανάσταση δεν παρουσίασε κανέναν άνδρα με πραγματική ανωτερότητα, κανέναν αδιάβλητο πολιτικό, κανένα στρατιωτικό με ηγετική ιδιοφυΐα».

Αυτό είναι το αίτιγμα που έβαζε διαρκώς ακόμα και μετά από έναν αιώνα η πιο προωθημένη δημοκρατική διανόηση με το στόμα του Γληνού και το πιο ανεπτυγμένο προλεταριάτο με την πένα του Ζαχαριάδη: Γιατί η Ελλάδα δεν έβγαλε ποτέ μια φωτισμένη επαναστατική αστική τάξη;

Η απάντηση, κατά τη γνώμη μας, βρίσκεται στο ότι το '21 διέφθειρε την αστική τάξη πάνω στη γένηνα της τόσο, ώστε αυτή να γεράσει ανάπηρη και να είναι από τότε το προλεταριάτο η μόνη αληθινά εθνική τάξη αυτού του βασιανισμένου τόπου. Ωστόσο την τελική καταδίκη για το '21 δεν τη δίνει η πολιτική και κοινωνική, αλλά η οικονομική ιστορία. Όλες οι επαναστάτες για μια μικρή περίοδο, όσο διαρκεί η μεγάλη τους παρόξυνση, χτυπάνε τις παραγωγικές δυνάμεις και αμέσως μετά η παραγωγή εκκτινάζεται στα ύψη. Όμως το '21 και οι κατοπινές πολιτικές εξουσίες που βγήκαν από αυτό αποτέλεσαν στρατηγική οπισθοδρόμηση, γιατί κατέστρεψαν τους ανθρώπους, τη γη και τα εργαλεία σε μια ασύλληπτη κλίμακα. Έτσι εξηγείται πώς, ακόμα και μετά το τέλος της "επαναστατικής" εποχής, χιλιάδες οικογένειες εγκατέλειπαν το νέο ελληνικό κράτος για να εγκατασταθούν στις τούρκικες περιοχές: «Είς την επικράτεια του προτέρου των τυράννων καταφεύγουν. Προκρίνουν οι ταλαίπωροι τον παλαιόν αλλόφυλλον ζυγόν,

παρά να τυραννώνται από ομογενείς και ομοθρήσκους» (Κοραής).

Το συγκλονιστικότερο όμως είναι η τεράστια παραγωγική καταστροφή που προκάλεσε το '21. Στο έγκυρο έργο του *Εξάρτηση και αναπαραγωγή* ο Τσουκαλάς γράφει: «Η οικονομική αποδιοργάνωση, συνέπεια της δεκαετίας του απελευθερωτικού πολέμου, αποδείχτηκε ολέθρια για όλα τα εμπορικά κέντρα. Η παραδοσιακή εξαγωγή βιοτεχνικών προϊόντων με βάση την ντόπια παραγωγή εξαφανίστηκε στα χρόνια της Επανάστασης, και οι άμεσες εμπορικές σχέσεις με το εξωτερικό ανακόπηκαν (...) Τα λιμάνια που είχαν που είχαν πλουτίσει από τη ναυτιλία (το Γαλαξίδι, η Ναύπακτος, οι Σπέτσες, η Κύμη, και κυρίως η Ύδρα) και είχαν δημιουργήσει σ' αυτή τη βάση μικρές αλλά συμπαγείς αστικές κοινότητες, γρήγορα καταστράφηκαν και έχασαν τον πρωτο-αστικό χαρακτήρα τους (...) Από τα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας τα περισσότερα παράκτια κέντρα παρακμάζουν με γοργό ρυθμό (...) Για πολλά χρόνια της ανεξαρτησίας όλες οι τοπικές αστικές δραστηριότητες εξολοθρεύονται» (σελ. 174-176). Τα ίδια συμβαίνουν και στην ύπαιθρο: «Τον πρώτο καιρό της ανεξαρτησίας, η στασιμότητα που χαρακτήριζε την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων στην ύπαιθρο ήταν σχεδόν ολοκληρωτική (...) Από το 1850-1860, και κυρίως από το 1875-1880, αρχίζουν να εμφανίζονται μαζικά καλλιέργειες που προόριζαν τα προϊόντα τους για την αγορά» (σελ. 90).

Ο Παπανικολάου διαμαρτύρεται γιατί η Ν.Α. του καταλογίζει ότι θεωρεί το '21 θετικό και απαντάει ότι το '21 συνδύαζε το "πνεύμα της αναγέννησης" με το "πνεύμα της αντίδρασης", δίχως να μπει στον κόπο να πει τι είναι το κύριο ανάμεσα στα δύο, τι είναι δηλαδή αυτό που χαρακτηρίζει το φαινόμενο. Το να απαντάει κανείς μ' ένα ναι ή μ' ένα όχι στην ερώτηση "ποιο είναι το κύριο;" δεν είναι μεταφυσική, αλλά υποχρέωση της διαλεκτικής, που πάντα επιδιώκει τη σύνθεση που είναι πάντα η κυριαρχία του ενός πόλου πάνω στο άλλο.

Αντίθετα, είναι εκλεκτικισμός να απαντάει κανείς "και το ένα και το άλλο". Η Ισπανική Επανάσταση ήταν ένα θετικό γεγονός για την ευρωπαϊκή εξέλιξη, όπως και η Ιταλική, παρά το πνεύμα της αντίδρασης που υπήρχε και στις δύο. Όμως ο τσαρισμός δεν είχε καθόλου εκλεκτικό πνεύμα όταν τις καταδίκασε και τις δύο, ούτε είχε εκλεκτικισμό ο πιο τυπικός εκπρόσωπος του '21, ο Κολοκοτρώνης, που έλεγε: «Κακοί άνθρωποι, καρμπονάροι», ταυτίζοντας την κακία με την ιταλική επανάσταση και διαχωρίζοντας έτσι τον ελληνικό αντιδραστικό-θρησκευτικό πόλεμο από τις δημοκρατικές αστικές επαναστάσεις.

Αλλά ούτε και ο Ένγκελς είχε εκλεκτικισμό όταν τη μια έβριζε τους Βούλγαρους και την άλλη τους εκθείαζε. Αντίθετα μάλιστα, διάλεγε και διάλεγε αποφασιστικά, απόλυτα και ακραία το "ένα από τα δυο".

Όταν έλεγε τους Βούλγαρους "γουρουνολαό", ήταν ακριβώς ό-

ταν έκαναν αντιδραστικό κίνημα στο πλευρό του τσαρισμού, όταν δηλαδή όντως εκδήλωναν τη γουρουνίσια πλευρά τους (γράμμα στον Bernstein, 22/2/1882). Όταν όμως οι Βούλγαροι με το Βάτεμπεργκ αντιστάθηκαν στον τσάρο και νίκησαν τους Σέρβους που αυτός εξαπέλυσε εναντίον τους, τότε ο Ένγκελς τους εξύμνησε γιατί έπαιξαν προοδευτικό ρόλο (γράμμα στο Λαφάργκ, 25/10/1886). Έτσι κι εμείς απαιτούμε από τον καθένα να τοποθετηθεί στο ζήτημα τι ρόλο έπαιξαν οι Έλληνες όχι γενικά, αλλά στη διάρκεια του '21.

Ασφαλώς λοιπόν υπάρχει για μας, που κατηγορούμε το '21 σαν συνολικά και συντριπτικά αρνητικό, και η υποχρεωτική θετική του πλευρά, που μένει ωστόσο πάντα η δευτερεύουσα.

Η οδυνήρη γνωριμία του ελληνικού λαού με τον τσαρισμό και τα εσωτερικά του στηρίγματα είναι ένα πρώτο μεγάλο κέρδος, και η εξοικειωσή του με τα όπλα μέσα από την πάλη του ενάντια στην οθωμανική βία είναι ένα δεύτερο.

Πραγματικά, η οθωμανική αντεκδίκηση υποχρέωσε όχι απλά τις ληστοσυμμορίες των καπεταναίων, αλλά και μια πελώρια λαϊκή μάζα σε πολλές περιστάσεις να μπει σε ένοπλο και ηρωικό αγώνα για την ύπαρξή της. Τέτοια τυπική περίπτωση είναι η αντίσταση του Μεσολογγίου.

Όμως το βασικό στην οθωμανική βία είναι ότι και αυτή ξέσπασε με φυλετικό και θρησκευτικό τρόπο και συγκρότησε πίσω της όλο τον τούρκικο λαό, ενώ η σουλτανική εξουσία ήταν τόσο πολύ ξεκομμένη απ' αυτόν.

Και εδώ βρίσκεται το τρίτο μεγάλο κακό που προξένησε το '21.

Οι σφαγές και οι θηριωδίες επαναστάσεων έδωσαν νέα ζωή στις πιο αντιδραστικές δυνάμεις της οθωμανικής αυτοκρατορίας, που ήταν ο χρεωκοπημένος γενιτσαρισμός και ο θρησκευτικός φανατισμός των ουλεμάδων. Είναι αυτοί που πραγματοποίησαν, με την έγκριση βέβαια του σουλτάνου, τις σφαγές της Μικρασίας και της Χίου και κινητοποίησαν έναν καθυστερημένο όχλο σαν απάντηση στην γενοκτονία στο Μοριά και στη Ρούμελη. Έτσι μίχκαν και οι βάσεις για να χωριστούν για πάντα δύο λαοί που θα μπορούσαν να κάνουν από κοινού την αστικοδημοκρατική τους επανάσταση, έστω και σε δύο ξεχωριστά κράτη, ενώ τότε δόθηκε και το σύνθημα της γενοκτονίας και της εθνικής εκκαθάρισης σε όλα τα Βαλκάνια.

ΤΟ "ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ"

ΥΠΟΤΕΛΕΣ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η "ΡΩΣΟΠΛΗΞΙΑ"

Να λοιπόν γιατί το '21 και το υποτιθέμενο ανεξάρτητο κράτος που γέννησε ήταν ένας επιβραδυντής τόσο της εσωτερικής ελληνικής, όσο και της βαλκανικής εξέλιξης συνολικά. Να πόσο δεν έχει νόημα η διάκριση υποτέλειας και ανεξαρτησίας που κάνει ο Παπανικολάου.

Στην πραγματικότητα το ακραίο υποτέλες στη Ρωσία ελληνικό κράτος ήταν το ανεξάρτητο "φάντασμα" που αυτή δημιούργησε. Ένα τέτοιο "ανεξάρτητο" κράτος ή-

ταν η καλύτερη λύση για την κυριαρχία της Ρωσίας, αφού η Ιόνια Πολιτεία απόδειξε, ακριβώς αντίθετα από ό,τι ισχυρίζεται ο συγγραφέας μας, πόσο εύκολα μια εξαρτημένη από το σουλτάνο ηγεμονία μπορούσε να περάσει από τα χέρια της Ρωσίας στα χέρια της Γαλλίας και μετά της Αγγλίας. Πραγματικά, μόνο για τους κουτόφραγκους ο τσάρος "χίμαιρα" ανέβαζε και "χίμαιρα" κατέβαζε την ανεξαρτησία.

Βέβαια, εδώ ο συγγραφέας εξακοντίζει εναντίον μας την τρομερή κατηγορία ότι θεωρούμε την ιστορία του 19ου αιώνα γραμμένη από το τρίτο γραφείο του τσαρισμού.

Εμείς έχουμε συνηθίσει στην ανάλογη κατηγορία για ρωσοπληξία που διαρκώς απευθύνουν εναντίον μας οι πιο ορκισμένοι αντίπαλοί μας όχι σχετικά με το 19ο αιώνα, αλλά με τα τελευταία χρόνια του 20ού, που ήδη διανύουμε. Και πραγματικά το γλεντάμε, γιατί έτυχε με τη ρωσόπληχτη πολιτική μας ανάλυση να προβλέψουμε καλύτερα απ' όλους τους επικριτές μας -και μάλιστα με εντυπωσιακή ακρίβεια- τις βασικές πολιτικές τάσεις της παγκόσμιας και της εσωτερικής πολιτικής εξέλιξης των τελευταίων χρόνων.

Σε ό,τι αφορά λοιπόν το 19ο, τον 20ό και τους αιώνες που έρχονται θέλουμε να παρατηρήσουμε το εξής:

Η μεγάλη δύναμη, το τρίτο της γραφείο και οι πράχτορες του τρίτου γραφείου είναι αναντίρρητοι ιστορικοί συντελεστές.

Η μικρή δύναμη, οι πολιτικοί της ηγέτες, οι τάξεις και οι λαϊκές μάζες της μικρής δύναμης είναι επίσης αναντίρρητοι ιστορικοί συντελεστές. Το να μην αναγνωρίζει λοιπόν κανείς το καθοριστικό βάρος του καθένα από τους δύο αυτούς παράγοντες είναι μεταφυσικό, όπως είναι μεταφυσικό να μην τους βλέπει στην αλληλεπίδρασή τους, αλλά ξεκομμένους.

Ασφαλώς οι ρώσοι πράχτορες δεν έφταναν για να σύρουν την Ελλάδα στην καταστροφή του '21: Κλέφτες και αρματολοί, κοτζαμπήδες, φαναριώτες, έμποροι, κληρικοί, νησιώτες, συντεχνίες, φτωχοί αγρότες ήταν όλοι εκεί με το χαρτί, και συνήθειες και τα όνειρα με τα οποία τους έθρεψε η ζωή και η ιστορία, με το ρεαλισμό και τις ψευδαισθήσεις τους στη δοσμένη στιγμή της ύπαρξής τους και στο δοσμένο ιστορικό πλαίσιο. Το μόνο που έκαναν οι πράχτορες της "Φιλικής" ήταν να εκμεταλλευτούν ό,τι πιο αδύναμο και καθυστερημένο υπήρχε σ' αυτή τη μάζα, να κάνουν πολιτικό κίνημα αυτή την καθυστέρηση και να αναδείξουν ό,τι χειρότερο στην ηγεσία του. Αυτός ήταν ο καιρίος ρόλος της ορθοδοξίας, που πάντρευε την κυρίαρχη φεουδαρχική ιδεολογία αυτής της μάζας με την κυρίαρχη ιδεολογία της ισχυρότερης αυτοκρατορίας της Ανατολής.

Από την άλλη μεριά, η ίδια αυτή καταστροφική κίνηση έφερε στο προσκήνιο τον αληθινό δράστη της, τον τσαρισμό, σα νικητή. Έτσι όμως έδινε μια νέα συνείδηση στο λαό της μικρής χώρας και γεννούσε ουσιαστικά ένα νέο έθνος, που

η πρώτη προοδευτική του πράξη με διεθνή σημασία ήταν η εκτέλεση του ορθόδοξου νικητή Καποδίστρια μπροστά σε μια εκκλησία. Αυτή την πράξη χαιρέτισε ο Μαρξ.

Αντίθετα από τον Παπανικολάου, που δε βλέπει ότι η Ρωσία έγινε εσωτερικός παράγοντας του '21, και μάλιστα ηγεμονικός για μια ολάκερη περίοδο, εμείς μπορούμε να διακρίνουμε και με ποιο ακριβώς αντίστροφο τρόπο οι εσωτερικές δυνάμεις της χώρας διαμορφώνονταν παράλληλα εξωτερικά ως προς τον τσαρισμό και τους πράχτορες του και έτειναν ακριβώς απέναντί του να δημιουργήσουν την αληθινή εθνική τους συνείδηση και όχι την ψεύτικη θρησκευτική.

Αυτές είναι αληθινές αντιθέσεις, γιατί τα αποτελέσματά τους είναι συγκεκριμένα και δραματικά, ενώ πουθενά δεν έδειξε δραματικά αποτελέσματα η οποιαδήποτε διαμάχη των "Φιλικών" ανάμεσα τους, πέρα από τη δολοφονία του Γαλάτη (που απλά άλλαξε στρατόπεδο, και γι' αυτό τον χτύπησε ο Καποδίστριας στο υπόμνημά του), ή η υποτιθέμενη διαμάχη τους με τον τσαρισμό, όπως ισχυρίζεται ο συγγραφέας. Οι αντιθέσεις ανάμεσα σε πράχτορες ή ανάμεσα σε πράχτορες και τους προϊσταμένους τους είναι ιστορικά αναπόφευκτες, αφού κάθε πράγμα χωρίζεται στα δυο: κάθε τάξη, κάθε πολιτική δύναμη, ακόμα και κάθε άνθρωπος. Το ζήτημα είναι αν υπήρχε ένα γενικό και ενιαίο ρώσικο σχέδιο για την καθοδήγηση των ελληνικών εξελίξεων στα 1821 και για την παραπλάνηση των ενδιάμεσων διεθνών δυνάμεων, στο οποίο λίγο-πολύ υποτάχθηκε η δράση όλης της "Φιλικής" και γενικά των ανθρώπων της Ρωσίας μέσα στο '21.

Αυτό που επιχειρήσαμε εμείς πρώτα και κύρια μέσα απ' αυτή τη θεωρητική διαπάλη μέσω της *Νέας Ανατολής* ήταν να εισαγάγουμε τους αναγνωστές της στα βαθιά νερά των πρώτων θεολογικών χρόνων που σημάδεψαν τη γέννηση του ελληνικού έθνους και του ελληνικού κράτους, και που ασφαλώς κρύβουν πολλά από τα μεγάλα μυστικά της κατοπινής εξέλιξης.

Όμως αποφύγαμε συστηματικά να κριτικάρουμε μια θέση που επανέλαβε συχνά ο Α. Παπανικολάου: ότι τα εθνικά βαλκανικά κράτη δε θα μπορούσαν ποτέ να λύσουν το εθνικό ζήτημα στα Βαλκάνια, αλλά μόνο η παγκόσμια επανάσταση. Κι αυτό ακριβώς γιατί θα χρειαζόταν να μιλήσουμε για υστερότερες εποχές της βαλκανικής ιστορίας.

Το καλό πάντως είναι ότι ξεκινήσαμε την έντονη πάλη σ' εκείνο το ιστορικό ζήτημα που μπορεί να μην είναι της πιο άμεσης προτεραιότητας, αλλά για το οποίο ισχύουν τα λόγια του μεγάλου Δημήτρη: «Κομμουνιστές που δεν κάνουν τίποτα για να φωτίσουν στις εργαζόμενες μάζες ιστορικά, πιστά, με πραγματικά μαρξιστικά, λενινιστικά-μαρξιστικά πνεύμα το παρελθόν του ίδιου τους του λαού, για να συνδέσουν τον τωρινό τους αγώνα με τις επαναστατικές παραδόσεις του λαού τους στο παρελθόν, τέτοιοι κομμουνιστές παραμένουν εθελοντικά ό,τι έχει αξία στο ιστορικό παρελθόν του έθνους στους φασίστες πλαστογράφους, για την αποβλάκωση των λαϊκών μαζών».

ΠΟΙΟΣ ΦΕΡΝΕΙ ΤΗ ΔΙΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΝΑΥΠΗΓΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ - ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ

Προκήρυξη του ΕΡΓΑΣ

Ο ΕΡΓΑΣ, συνδικαλιστική παράταξη της ΟΑΚΚΕ στη ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη, κυκλοφόρησε την προκήρυξη που δημοσιεύεται πιο κάτω.

Η προκήρυξη αυτή είναι μια πρώτη απάντηση στο σκοταδισμό του ψευτοΚΚΕ και στα αντεργατικά του σχέδια στο χώρο της ναυπηγικής βιομηχανίας.

Στη Ζώνη το τελευταίο διάστημα η ανεργία έχει πάρει τεράστιες διαστάσεις. Για μήνες χιλιάδες συνάδελφοι βρίσκονται χωρίς μεροκάματο, ενώ δε φαίνεται κάποια άμεση προοπτική για άνοιγμα της δουλειάς.

Αυτή την κατάσταση προσπαθεί να εκμεταλλευτεί το ψευτοΚΚΕ έχοντας εξασφαλίσει την πολιτική ηγεμονία μέσα στα σωματεία της Ζώνης. Παίζοντας με την αγανάκτηση και τον πόνο των ανέργων, έφτιαξε στα γρήγορα και χωρίς γενικές συνελεύσεις ένα "κίνημα ενάντια στην ανεργία" και το χρησιμοποιεί στη δικιά του αντιδραστική κατεύθυνση:

- Σα μοχλό πίεσης αφενός ενάντια στο υπουργείο Βιομηχανίας, για να μην πραγματοποιηθεί το επενδυτικό πρόγραμμα στα ναυπηγεία της Ελευσίνας, και αφετέρου ενάντια στην ιδιωτικοποίηση των ναυπηγείων του Σκαρामαγκά.
- Ταυτόχρονα μέσα από τις μορφές πάλης που προωθεί (κλείσιμο οδικών κόμβων της πόλης του Πειραιά, χωρίς προηγούμενη ζύμωση μέσα στους εργάτες και στο λαό), ετοιμάζει μια πραξικοπηματική συνείδηση, έτσι ώστε σε κάθε στιγμή να χρησιμοποιεί την αγανάκτηση των ανέργων όπου και όπως αυτό θέλει.

Είναι εδώ χαρακτηριστικό πως στις κινητοποιήσεις αυτές το ψευτοΚΚΕ στηρίχτηκε, προκειμένου να εξασφαλίσει μαζικότητα, στην "κινητοποίηση" του μεγαλοεργολάβου της Ζώνης Καλογερίδη, ιδιοκτήτη της ΝΑΥΣΙ. Για πρώτη φορά οι εργάτες της Ζώνης είδαν στις κινητοποιήσεις τους όχι μόνο τον ίδιο το Θ. Καλογερίδη, αλλά ολάκερο το μηχανισμό του από πλήθος μαντρόσκυλα-εργοδηγούς, λογιστές υπαλλήλους, θυρωρούς κτλ. Το ερώτημα πήγαζε αυθόρμητα:

Πώς γίνεται μια "συνδικαλιστική ηγεσία" να διαδηλώνει ενάντια στις ιδιωτικοποιήσεις των ναυπηγείων μαζί με τον εκπροσώπη των ιδιωτικοποιήσεων στο Πέραμα; Με τον άνθρωπο δηλαδή που αγόρασε την κρατική ΝΑΥΣΙ στο εξευτελιστικό ποσό των 300 εκ. δραχμών;

Πώς γίνεται να βρίσκονται στο ίδιο πεζοδρόμιο εργάτες μαζί μ' αυτούς που στη δουλειά κρατάνε ένα μαστίγιο πάνω απ' το κεφάλι τους και τους ρουφάνε το αίμα λεπτό με λεπτό στη διαδικασία της παραγωγής;

Η απάντηση είναι απλή: Ο άνθρωπος που εκφράζει το πιο μεγάλο κεφάλαιο στην επισκευαστική ζώνη είναι δικός τους! Ο ίδιος

ο Θ. Καλογερίδης ήταν υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος στο κομματικό ψηφοδέλτιο του ψευτοΚΚΕ στο Κερατσίνι.

Ακόμα υπάρχει ένα άρθρο στην εφημερίδα *ΕΞΠΡΕΣ* του Δεκέμβρη του 1994, που βάζει τις οικονομικές συνδέσεις του Καλογερίδη με τη ναυτιλιακή εταιρεία ΑΝΔΡΙΑΤΙΚΑ και το ψευτοΚΚΕ.

Εδώ ακριβώς βρίσκεται το ζήτημα: Οι "ιδιωτικοποιήσεις" δεν είναι θέμα αρχής γι' αυτό το κόμμα. Το ζήτημα γι' αυτούς δεν είναι τίποτα άλλο από το χτύπημα

των δυτικών-φιλοευρωπαϊκών επενδύσεων. Ιδιωτικοποιήσεις που γίνονται προς όφελος των ανθρώπων του ρώσικου ιμπεριαλισμού και του ίδιου του ψευτοΚΚΕ σαν αστικού οικονομικού παράγοντα είναι μέσα στα σχέδιά τους.

Κάτω, δηλαδή, ο Περατικός, ζήτη ο Καλογερίδης! Και μέσα σ' αυτή τη σχέση και σαν αντάλλαγμα ο Καλογερίδης -και κάθε ρωσόδουλος Καλογερίδης- εξασφαλίζει στο κόμμα του σοσιαλφασισμού τους "εργάτες" του για τις βρωμοδουλειές τους.

Συνάδελφοι, εργαζόμενοι στην επισκευαστική ζώνη

Βρισκόμαστε σε μια περίοδο μολιζκής και χρονικά προτετομένης ανεργίας.

Για να μπορέσουμε ν' αντισταθούμε και να πολεμήσουμε είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε τις αιτίες αυτής της κατάστασης, να διαμορφώσουμε και να διεκδικήσουμε τα δικαίωμάς τοξικά και τίμητα.

Οι Διοικήσεις των σωματείων της ζώνης, κάτω από την καθοδήγηση της ΕΣΡΚ, τόσο στην πραγματοποιηθείσα όσο και στις επόμενες κινητοποιήσεις που προγραμματίζονται, όχι μόνο δεν έχουν συγκεκριμένα αιτήματα πόλης, αλλά προσπαθούν να στρέψουν το κίνημα της Ζώνης σε αντίθετη κατεύθυνση.

Χαρίς να έχουν την ποσοτική εκτίμηση για το χαρακτήρα της σημερινής ανεργίας, καταφεύγουν σε γενικές αντιευρωπαϊκές αφηρημένες και περνώνε σε μια επίθεση ενάντια στους εργαζόμενους και τους ιδιώτες που ζητούν, όπως λένε, τα μεγάλα ναυπηγεία της χώρας.

Όσο αφορά τα αιτήματα, τίποτα το συγκεκριμένο για τους εργάτες της Ζώνης, πέρα από τα γενικά, όπως το "να μπουλ δουλεύεις και να γίνονται επενδύσεις" ή τον "Ενιαίο Δημοσιοφορέο" και, τέλος, τη γενική και αόριστη "επίδοξη των ανέργων".

Συνάδελφοι

Ποια είναι η πραγματική κατάσταση και η ολνθήεια; **Βρισκόμαστε στην αρχή μιας μεταστροφής της παγκόσμιας αγοράς από την επισκευή στην κατασκευή νέων πλοίων.**

Όλες οι ναυπηγικές χώρες του κόσμου ετοιμάστηκαν στη διάρκεια της πραγματοποιηθείσας 5ετίας να δεχθούν αυτή τη νέα αγορά, με αποτέλεσμα σήμερα τόσο τα ευρωπαϊκά ναυπηγεία όσο και τα ναυπηγεία της Ανατολής να έχουν ανεβώσει κατά πολύ τα ποσοστά τους στις ναυπηγικές νέων πλοίων.

Στη χώρα μας ακολουθήθηκε μια αντίστροφη πορεία.

Μια συγκεκριμένη κυρίαρχη πολιτική γραμμή μέσα στο κράτος, στις κυβερνήσεις και στα συνδικάτα εμπόδισε και εμπόδιζει τον εκσυγχρονισμό των μεγάλων μας ναυπηγείων, με αποτέλεσμα σήμερα να μην μπορούν να μπουλ στην κατασκευή.

Στα ναυπηγεία του Σκαρामαγκά με τη λεγόμενη "κρατική λήψη" το 1985 χτυπήθηκε η κατασκευή. Είναι χαρακτηριστικό πως μέσα σ' αυτή τη 10ετία ναυπηγήθηκαν μόνο 4 ρώσικα ψυγεία, και αυτά σε τιμές εξευτελιστικές, αποτέλεσμα διακρατικής συμφωνίας Ελλάδος-Ρωσίας. Στη διάρκεια αυτής της 10ετίας δεν έγινε ο ποσοστιαίος εκσυγχρονισμός του ναυπηγείου, με αποτέλεσμα σήμερα να μην μπορεί να ανταγωνιστεί κανένα ξένο ναυπηγείο στην κατασκευή. Αυτοί που σήμερα ξεσηκώνουν θόρυβο για να μην παληθεί το ναυπηγείο αυσισοι υπό επιμένουν στη διατήρηση αυτής της κατάστασης, που θα οδηγήσει μαθηματικά στο κλείσιμο και τους εργαζόμενους στην ανεργία.

Στα ναυπηγεία της Ελευσίνας γίνεται μια τεράστια επίθεση για να μην πραγματοποιηθεί η μονοδική επένδυση εκσυγχρονισμού που έχει ήδη εγκριθεί από την αρμόδια επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και που στοχεύει να βάλει το ναυπηγείο στο δρόμο της κατασκευής επιβατικών πλοίων. Είναι αυτό που κρύβουν αυτοί που σήμερα φωνάζουν για να μην δοθούν τα άρθη χρησιμικά δάνεια στον όμιλο Περαικού.

Αν κοιτάξουμε να εμπόδισαν αυτή τη μονοδική επένδυση στα ναυπηγεία της Ελευσίνας, τότε το ναυπηγείο θα οδηγήσει στο κλείσιμο και νέοι εργαζόμενοι στην ανεργία.

Ο ειδικός χαρακτήρας της ανεργίας στην επισκευαστική ζώνη βρίσκεται σ' αυτή τη μεταστροφή της παγκόσμιας αγοράς από την επισκευή στην κατασκευή.

Αυτός όμως είναι ένας εξωτερικός παράγοντας που δεν εξοριέται από εμάς.

Ο εσωτερικός παράγοντας βρίσκεται ακριβώς και εδώ στην έλλειψη του εκσυγχρονισμού της Ζώνης.

Όταν λέμε εκσυγχρονισμό, εννοούμε ένα βασικό πράγμα: ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ.

Χαρίς δεξαμενές η επισκευαστική ζώνη δεν έχει μέλλον.

Έγινε αρκετός θόρυβος για να πάρουν άδεια για εγκατάσταση δεξαμενών ο ΚΑΥΟ-ΠΕΡΙΛΗΣ και ο ΚΑΒΑΣ: ενώ πήραν τις άδειες, κανένα έργο δεν άρχισε και κανένα σωματείο δε μίλησε γι' αυτό.

Τι ερώτημα όμως παραμένει: Τί γίνεται με τις δεξαμενές;

Εμείς θα διοτυπώσουμε εδώ μια σκέψη.

Μήπως το πάρονο των οδών από τους δύο εργολάβους αποσκοπούσε στο μηλοκόρισμα της διοδικσίας για το κτίσιμο δεξαμενών στο Πέραμα;

Συνάδελφοι

Υπάρχει μια κυρίαρχη πολιτική που χτυπάει τον εκσυγχρονισμό και αποσκοπεί κόντε ανάπτυξη τόσο στα μεγάλα ναυπηγεία όσο και στην επισκευαστική ζώνη.

Είναι η πολιτική του αντιευρωπαϊσμού, που γίνεται όχι προς όφελος της ανεξαρτησίας και της αυτοδύναμης οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, αλλά προς το συμφέρον ενός άλλου, χειρότερου ιμπεριαλισμού.

Είναι αυτή η πολιτική που, χτυπώντας κάθε Ευρωπαϊκή ανάπτυξη, ξεκρίβει τη χώρα

Η προκήρυξη του ΕΡΓΑΣ είχε μια αρκετά καλή απήχηση στους εργάτες και προκάλεσε σημαντικές συζητήσεις. Αυτό ανησύχησε το ψευτοΚΚΕ και τους ανάγκασε σε "κοινή" ανακοίνωση των σωματείων της Ζώνης να χαρακτηρίσουν τον ΕΡΓΑΣ ότι κάνει "προβοκατόρικές ενέργειες" και πως "ταυτίζεται με τα συμφέροντα του Περατικού!"

Δεν ήταν λίγοι οι εργάτες που διαμαρτυρήθηκαν έντονα στους σοσιαλφασιστές για το περιεχό-

μενο της προκήρυξης τους και το αποδοκίμασαν ανοικτά.

Οι μέθοδοι αυτές είναι καταδικασμένες στο λιμάνι. Ο ΕΡΓΑΣ και οι σύντροφοι της ΟΑΚΚΕ μέσα από χρόνια πάλης είναι καταξιωμένοι στις συνειδήσεις των εργατών σαν πρωτοπόροι μαχητές του ταξικού αγώνα.

Ο σοσιαλφασισμός δε θα μπορέσει ποτέ να κάνει τους εργάτες της Ζώνης πειθήνια όργανά του.

Δημοσιεύουμε παρακάτω το κείμενο της προκήρυξης του ΕΡΓΑΣ.

από την Ε.Ε. και τη σέρνει σ' ένα φιλαπόλο μετώπο με τη Σαββία στο Βολκόνια προς όφελος του πιο επιθετικού ιμπεριαλισμού, του ρώσικου ιμπεριαλισμού. Είναι αυτό που ονομάζουμε "ορθόδοξο μετώπο" με τη Ρωσία, τη Σαββία, τη Βουλγαρία και την Ελλάδα.

Αγώνας οπέναντι στην ανεργία σημαίνει πρώτα απ' όλα το χτύπημα αυτής της γραμμής, σημαίνει πόλη για το σταμάτημα του οικονομικού αποστοξό και τον εκσυγχρονισμό ολάκερης της ναυπηγικής βιομηχανίας.

Συγκεκριμένα:

Για τα μεγάλα ναυπηγεία σημαίνει απαραίτητο το εκσυγχρονισμό τους, ώστε να μπορούν να ανταγωνιστούν τα ξένα ναυπηγεία στη νέα αγορά των κατασκευών και να μείνουν ανοικτά. Σήμερα είναι τέτοιο εκσυγχρονισμό είναι αδύνατον να πραγματοποιήσει ο εκφυλισμένος κρατικός γραφειοκρατικός κοπιτολισμός. Όχι μόνο γιατί στο κράτος κυριαρχεί η σπύλη, ο εκφυλισμός και η ορασητημένη γραφειοκρατία, αλλά γιατί ο κλάμα χειρότερο κυριαρχείται από τις πολιτικές δυνάμεις του ασπιλοισμου ρωπαίου, τις δυνάμεις δηλαδή εκείνες που έφεραν τα ναυπηγεία με τη μέθοδο του αποστοξό, τουλάχιστον μια 10ετία πίσω. Μόνο σήμερα δυνατός δρόμος γι' αυτόν τον εκσυγχρονισμό, με τους δομένους δυναμείς πολιτικούς συσχετισμούς, βρίσκεται στις επενδύσεις του ιδιωτικού κεφαλαίου στα πλοία της Βουλγαρικής Ένωσης. Είναι όμως στα χέρια του εργατικού κινήματος, μέσα από τη δοκιμασμένη μέθοδο της τοξικής πόλης, να περιφραχθεί και ν' αποπύξει τα δικαιώματά του, να δώσει την πιο μεγάλη ώθηση στην πόλη για την ανάπτυξη, τη δημοκρατία, την ανεξαρτησία και την προκοπή της χώρας. **Για την επισκευαστική ζώνη** σημαίνει πάνω απ' όλα την κατασκευή και την εγκατάσταση δεξαμενών. Να δοθούν οι άδειες σε άσους το ζήτημα, αλλά και να αρχίσουν **αμέσως** τα έργα γι' αυτούς που τις πήραν.

Συνάδελφοι

Πέρα από το βασικό ζήτημα του εκσυγχρονισμού της Ζώνης, υπάρχουν και μερικά άλλα ζητήματα που έχουν να κάνουν με την ανεργία. Είναι απαραίτητο σε τέτοια περίοδο να υπάρχουν συνάδελφοι που να δουλεύουν συνέχεια και με υπερωρίες και άλλοι να έχουν μήνες χωρίς μεροκάματο. Σ' αυτή την περίοδο είναι απαραίτητο, είναι ζήτημα ζωής και θανάτου η αυστηρή εφαρμογή δύο βασικών μέτρων στη σωστή κατεύθυνση "λιγότερη δουλειά-δουλειά για όλους".

Α' ΜΕΤΡΟ: Να απογορευτεί με απόφαση των σωματείων η πραγματοποίηση υπερωριών. Από εκεί και πέρα, και ανόλογοι την ταχίτητα που απαιτεί η επισκευή και η οργάνωση της δουλειάς, είτε ο εργοδότης να παίρνει περισσότερο κόμα στο 7μο ή να μπαίνουν βάρδιες στο κοράβι.

Β' ΜΕΤΡΟ: Αυστηρή εφαρμογή του 30% της διακίνησης των ανέργων από τη σειρά του Συνδικάτου, παράλληλα με την πλήρη διαφάνεια και την αυστηρή τήρηση της προτεραιότητας.

Τέλος, υπάρχει το σοβαρό ζήτημα της επίδοξης των ανέργων το ζήτημα αυτό δε λύνεται με την καταβολή ενός επιδόματος πείνας το χρόνο.

Είναι απαραίτητο η τοξική και μόνιμη επίδοξη των ανέργων.

Αυτό είναι το πιο βασικό αίτημα πόλης. Γιατί εμείς οι εργάτες ούτε την πολιτική εξουσία έχουμε ούτε τα χρήματα να κάνουμε εμείς τον άπιο εκσυγχρονισμό.

Είναι ευθύνη συνολικά του κράτους, τη στιγμή που δεν μπορεί να μας εξασφαλίσει δουλειά, να μας εξασφαλίσει μια στοιχειώδη διαβίωση για όσα καιρό είμαστε άνεργοι: εδώ χρειάζεται συγκεκριμένη πρόταση και αγώνας για την υλοποίηση της, πέρα από δημογραφίες.

Εμείς πιστεύουμε ότι πρέπει να γίνει καταγραφή από τον ΟΡΕΔ των ανέργων της Ζώνης και να ξεκινήσει αμέσως η καταβολή μηνιαίου επιδόματος ίσου με 25 μεροκάματα του ανεπίκευτου εργάτη, ανεξαρτητά από προϋποθέσεις.

Μόνο έτσι μπορεί να υπάρξει αυτισοτική κόνιμη των ανέργων.

Συνάδελφοι

Είναι απαραίτητο να συγκληθούν άμεσα οι γενικές συνελεύσεις των σωματείων της Ζώνης, να συζητηθούν όσο πιο πλατιά και δημοκρατικά γίνεται τα ζητήματα της ανεργίας, να παρθούν αποφάσεις πάνω στα αιτήματα και στις μαρρές του αγώνα. Το εργατικό κίνημα ενιαίο σ' όλη τη ναυπηγική βιομηχανία πρέπει να μπει μπροστά και να σώσει το ναυπηγείο από τη λαίλαπα του αποστοξό και της διάλυσης που φέρνει η κυριαρχία των φιλαράων-αντιευρωπαϊστών.

Νόσταιτρεί:

✓ Τοξική μηνιαία επίδοξη των ανέργων.

✓ Λιγότερη δουλειά-δουλειά για όλους.

✓ Πρωταρχικές επενδύσεις στα μεγάλα ναυπηγεία, για να μπουλ στη νέα αγορά της κατασκευής.

✓ Εκσυγχρονισμό με βάση την εγκατάσταση δεξαμενών στην επισκευαστική ζώνη του Πειραιά.

Ο ΕΒΕΡΤ ΕΝΙΣΧΥΕΙ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ

Ο Μητσοτάκης χωρίς εθνική γραμμή παραπαίει

Ο Έβερτ, στην ομιλία του στο συνέδριο της ΟΝΝΕΔ μετά το ταξίδι του στις ΗΠΑ, όπου είχε επαφές με την αμερικάνικη ηγεσία για θέματα εξωτερικής πολιτικής, δήλωσε: «Είμαστε το κόμμα των μεγάλων εθνικών επιλογών» και «Δώσαμε στην Ελλάδα τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό» (Ε.Τ., 22/5). Με την εθνική γραμμή από τη μία, δηλαδή τη σοβινιστική γραμμή στην εξωτερική πολιτική ταγμένη στην υπηρεσία του σοσιαλισμού, και το φιλοευρωπαϊκό, φιλοδυτικό πρόσωπο που προβάλλει για εσωκομματική χρήση από την άλλη, ο Έβερτ, μένοντας ουσιαστικά στο απυρόβλητο από το Μητσοτάκη, έχει καταφέρει να νικήσει μέσα στη Ν.Δ. σε τρία σημαντικά επίπεδα: στο εθνικό, στη νεολαία και στο συνδικαλισμό.

Ο Έβερτ γύρισε από το ταξίδι του στις ΗΠΑ σαν εθνικός ηγέτης. Η υποδοχή που του επιφύλαξε εκεί ο ρωσόφιλος Κλίντον σήμαινε ότι ο Έβερτ πήρε το «χρίσμα» από τους Αμερικάνους σαν ηγέτης της φιλοδυτικής αστικής τάξης στην Ελλάδα. Έτσι, τώρα μπορεί με επίσημη έγκριση να σύρει αυτή την τάξη μέσα από το σοβινισμό στην αγκαλιά της Ρωσίας ή να ετοιμάσει το έδαφος για να πραγματοποιήσει αυτό το στόχο ο διάδοχός του.

Στις ΗΠΑ ο Έβερτ έκανε εξωτερική πολιτική για λογαριασμό της ρωσόδουλης κυβέρνησης του Παπανδρέου, δηλαδή για λογαριασμό των Ρωσίας, εμφανιζόμενος σαν Αμερικάνος. «Αποδέχτηκε» σαν επίσημος εθνικός αντιπρόσωπος το «μεγάλο πακέτο» για τις διαπραγματεύσεις μεταξύ Ελλάδας και Δημοκρατίας της Μακεδονίας, δηλαδή διαπραγματεύσεις που θα συμπεριλαμβάνουν και το όνομα, και έκανε πρόταση για συνάντηση των ηγετών των βαλκανικών χωρών με τη συμμετοχή και της Σερβίας. Με την αποδοχή του «μεγάλου πακέτου» ο Έβερτ έκανε τη στροφή από τη σκληρή θέση «καμία διαπραγμάτευση αν δεν υπάρξει αλλαγή του ονόματος», γιατί πρέπει να προετοιμάσει το έδαφος για την τελική αποδοχή του «μικρού πακέτου», το οποίο δε συμπεριλαμβάνει το ζήτημα της ονομασίας, στην οποία είναι έτοιμο να προχωρήσει το σοσιαλιστικό μπλοκ στα πλαίσια της πολιτικής της απορρόφησης. Για την ώρα ο ίδιος επιμένει ότι δεν πρόκειται να δεχθεί το όνομα Μακεδονία ή παράγωγο, επειδή πρέπει πάντα να εμφανίζεται στη βάση της Ν.Δ. πιο «πατριώτης» από το Μητσοτάκη, που έχει ταχθεί υπέρ της σύνθετης ονομασίας.

Γι' αυτό όταν γύρισε ο Παπούλιας τον χαρακτήρισε «πολύ καλό υποστηρικτή των εθνικών μας θεμάτων» και ο Παπανδρέου είπε ότι «εξέφρασε θέσεις που συμπίπτουν με αυτές τις κυβερνήσεις», αναδεικνύοντάς τον στο ρόλο του εθνικού ηγέτη. Βέβαια αυτή η σύγκλιση δεν άρεσε πολύ ούτε στη βάση ούτε στα στελέχη της Ν.Δ., και έτσι, όταν ο απαίδευτος στις προσεκτικές διατυπώσεις Βενιζέλος τόλμησε να πει ότι «οι χειρισμοί της κυβέρνησης στο θέμα των Σκοπίων έχουν την έγκριση και του αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης», ο Μαγγιάκης εξαγριώθηκε και με ανακοίνωσή του τον κάλεσε να ενημερωθεί καλύτερα (24/5, *Ελεύθερος Τύπος*).

Ο στιγματισμένος ως «εθνοπρο-

δότης» Μητσοτάκης, που ποτέ δεν άκουσε τέτοιους διθυράμβους από το σοσιαλιστικό μπλοκ, δεν μπόρεσε να απαντήσει σ' αυτό το ταξίδι, όπως για καιρό τώρα δεν μπορεί να απαντήσει στη σοβινιστική, ρωσόφιλη και αντιευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική του Έβερτ. Ο Μητσοτάκης φάνηκε ασυνεπής στις θέσεις που είχε εκφράσει τόσο στο ζήτημα της ειρήνης με την Τουρκία, όταν εναντιώθηκε στην άρση του βέτο, όσο και στη συγκεκριμένη φάση στο Μακεδονικό, αφού δεν μπόρεσε να υπερασπιστεί τη γραμμή της σύνθετης ονομασίας. Για το ταξίδι του Έβερτ δήλωσε ότι «ο Έβερτ είχε καλές επαφές στις ΗΠΑ» και ότι οι αποφάσεις στα ζητήματα της εξωτερικής πολιτικής θα λύνονταν στη συνεδρίαση της κοινοβουλευτικής ομάδας. Εκεί όμως δεν έκανε καμία αναφορά στο ζήτημα. Μάλιστα σε δηλώσεις του πριν από τη συνεδρίαση αντί να χτυπήσει τον Έβερτ στη βάση μιας φιλοευρωπαϊκής πολιτικής, τον χτύπησε σαν ενδοτικό και είπε ότι δεν πρέπει στο ζήτημα του ονόματος να «κάνουμε το χατίρι του Γκλιγκόροφ». Μ' αυτή την τυχοδιωκτική πολιτική προσπάθησε να συσπειρώσει το στρατόπεδό του, που συγκροτείται από τους φανατικούς «Μακεδόνες» Κούβελα και Κάκκαλο, εναντίον του Έβερτ. Όμως ο Μητσοτάκης δε θα μπορέσει ποτέ να εμφανιστεί περισσότερο «πατριώτης» από τον Έβερτ. Αυτό το ρόλο τον έχει με επιτυχία διεκδικήσει ο Έβερτ. Ο Μητσοτάκης έχει πολιτικό μέλλον μόνο σαν ηγέτης της φιλοευρωπαϊκής τάξης, δηλαδή σαν «εθνοπροδότης».

Ο Μητσοτάκης όμως αρνείται να σπάσει τους δεσμούς του με το σοβινισμό, γιατί δε θέλει να κάνει διάσπαση και να μείνει με μία μικρή αλλά συγκροτημένη δύναμη, αλλά να πάρει ξανά την ηγεσία της Ν.Δ. ως έχει όταν «ωριμάσουν οι συνθήκες». Έτσι χαϊδεύει το σοβινισμό και προσπαθεί να επαναφέρει στη Ν.Δ. τα στελέχη που έχουν διωχθεί από τον Έβερτ και να επιτύχει τη μεγαλύτερη δυνατή συσπείρωση. Αυτό το νόημα είχε η πρόσφατη επίσκεψή του στην Ύδρα, όπου είχε επαφή με τον Ανδριανόπουλο τον οποίο και έπεισε να συμμαχήσει μαζί του.

Όμως η τυχοδιωκτική αυτή πολιτική του είχε σαν αποτέλεσμα να απομονωθεί σα θλιβερός διασπαστής. Με αυτή την κατηγορία μπόρεσε ο Έβερτ να κερδίσει τους Βαρβιτσιώτη, Μάνο και Σουφλιά, που μαζί με τον πάντα εβερτικό Τσαλδάρη έχουν γίνει υποστηρικτές της εβερτικής ενότητας με στόχο την ανατροπή του ΠΑΣΟΚ και την άνοδο της ισχυρής Ν.Δ. στην εξουσία. Αυτοί δεν πείστηκαν ότι αν συμμαχήσουν με το Μητσοτάκη θα έχουν λαμπρό μέλλον, αν και διατηρούν ακόμα μεγάλες πολιτικές διαφορές με τον Έβερτ. Ο Παπακωνσταντίνου, ξεχασμένος, επιμένει ότι δεν πρόκειται να επιστρέψει σε μία Ν.Δ. εφόσον αυτό το κόμμα υποστηρίζει ένα «εθνικά αρραγές μέτωπο» που οδηγεί τη χώρα σε καταστροφή. Και ο Ανδριανόπουλος το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να απευθύνει το μονότονο κάλεσμά του στα ιστορικά στελέχη της Ν.Δ. να αναλάβουν τις ευθύνες τους.

Η τακτική αυτή νίκη του Έβερτ στο μέτωπο της ενότητας ανάγκα-

σε το Μητσοτάκη να απολογείται διαρκώς και να υπερασπίζει τον εθνικό πολιτικό του χαρακτήρα. Γι' αυτό αρνήθηκε να καλύψει τους εκπροσώπους της τάξης του, όπου αυτοί εκφράστηκαν διασπαστικά, οδηγώντας τους στη συντριβή. Αυτό έγινε στην ΟΝΝΕΔ, όπου ο μητσοτακικός υποψήφιος για την προεδρία Ροιλός πήρε μόνο το 15%, ενώ ο εβερτικός Σιδέρης με μία σειρά πραξικοπημάτων που έκανε ο Έβερτ κατάφερε να εκλεγεί συγκεκριμένα το πρωτοφανές ποσοστό του 99%. Αυτό έγινε και στη ΔΑΚΕ, όπου τα μητσοτακικά ηγετικά στελέχη Καραμπίνης, Τσιριμώκος και Γκούβερη, που κατέβασαν ανεξάρτητο ψηφοδέλτιο στις εκλογές της ΓΣΕΕ, είχαν μία μεγάλη εκλογική αποτυχία και τελικά, αφού καθαιρέθηκαν, αντικαταστάθηκαν πρόσφατα από τους εβερτικούς Αραζού, Μελισσάρη και Ιορδανόπουλο εντελώς αθόρυβα και χωρίς καμία διαμαρτυρία («Κ», 30/5). Ο Καραμπίνης μετά την αντικατάστασή του προσχώρησε τελικά στην ΠΟΛΑ (!) (Κ, 1/6).

Η απομόνωση του Μητσοτάκη και η αποσάθρωση του στρατοπέδου του φάνηκε πολύ καλά στη συνεδρίαση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας την 1/6. Η πλειοψηφία των τοποθετήσεων εκεί ήταν υπέρ του Έβερτ, ενώ οι εκπρόσωποι της μητσοτακικής πτέρυγας άσκησαν κριτική στον Έβερτ για «ενδοτισμό» στο ζήτημα του ονόματος, για ήπια αντιπολίτευση και για αυταρχισμό μέσα στο κόμμα, που εκφράστηκε με τις διαγραφές και την αραιή λειτουργία των οργάνων. Στο εθνικό ζήτημα δηλαδή ο Έβερτ βγήκε απόλυτος νικητής. Ο ίδιος απάντησε εύκολα στην κατηγορία του ενδοτισμού λέγοντας ότι ούτε δέχεται σύνθετη ή παράγωγη ονομασία ούτε θα επιτρέψει τοποθέτηση στη συνεδρίαση που να δέχεται τέτοια ονομασία. Έτσι ουσιαστικά αφείρεσε το λόγο από το Μητσοτάκη, ο οποίος και δε μίλησε καθόλου γι' αυτό το ζήτημα, δίνοντας έτσι την έγκρισή του στον Έβερτ. Μόνος υπερασπιστής της σύνθετης ονομασίας έμεινε τελικά ο Σουφλιάς, ο οποίος είπε ότι «Πρέπει να είμαστε υπέρ του Μεγάλου Πακέτου, που σημαίνει όμως ότι μπορεί να χρειασθεί να συζητήσουμε και σύνθετη ονομασία» (*Αδέσμευτος Τύπος*, 1/6).

Σε όλα τα άλλα ο Έβερτ είχε μία απάντηση. Στην κριτική, π.χ., ότι τα στελέχη δεν αξιοποιούνται, ο Έβερτ απευθύνε στους βουλευτές την ερώτηση «ποιος νομίζει ότι δεν αξιοποιείται». Τελικά φάνηκε ότι όλοι είχαν αξιοποιηθεί, αλλά για να διαλύσει τις αμφιβολίες ο Έβερτ υποσχέθηκε ότι θα συστήσει μία επιτροπή αξιοποίησεως των στελεχών. Βέβαια, όταν τα πρωτοκλασάτα στελέχη είτε έχουν πάει με τον Έβερτ, είτε έχουν διωχθεί από τη Ν.Δ., ο Έβερτ δεν έχει πρόβλημα να αξιοποιήσει τα στελέχη. Και για να είναι συντριπτική η ήττα του Μητσοτάκη, οι τοποθετήσεις των εβερτικών στελεχών έκλεισαν με την ανοιχτή επίθεση του Αχιλλέα Καραμανλή, ο οποίος είπε απευθυνόμενος στο Μητσοτάκη: «Σας δεχτήκαμε στην παράταξη που πολεμούσατε. Σας αναδείξαμε αρχηγό και σας υπακούσαμε αυτά τα εννιά χρόνια. Σταματήστε τώρα να την πολεμάτε. Η Ν.Δ. έχει αρχηγό και δε χωρά η διαρχία» (Ε.Τ., 1/6).

Ένας σοβαρός πολιτικός που δε θέλει να αυτοκτονήσει πολιτικά είναι υποχρεωμένος να απαντήσει σε μία τέτοια πρόκληση. Ο Μητσοτάκης όμως ουσιαστικά αποδέχτηκε αυτή την τοποθέτηση με τη φράση «δε θα απαντήσω στον Καραμανλή για χάρη της ενότητας». Όμως ήταν ο Καραμανλής που έκανε διασπαστική τοποθέτηση και όχι ο Μητσοτάκης. Όταν ο Μητσοτάκης δεν απαντάει «για χάρη της ενότητας», αυτό σημαίνει ότι όταν ο Έβερτ επιτίθεται στο Μητσοτάκη δεν είναι διασπαστής και δεν πρέπει να καταγγέλλεται σαν τέτοιος, αλλά όταν ο Μητσοτάκης επιτίθεται στον Έβερτ είναι διασπαστής, και γι' αυτό πολύ απλά πρέπει πράγματι να σταματήσει να «πολεμάει τον Έβερτ και την παράταξη». Η απάντη-

ση του Μητσοτάκη ήρθε πέντε μέρες αργότερα μέσω του Πυλαρινού, ο οποίος ζήτησε να παραπεμφθεί ο Αχ. Καραμανλής στο Πειθαρχικό. Μία απάντηση όμως πρέπει να είναι αντίστοιχη του χτυπήματος. Δεδομένου ότι ο Τσαλδάρης είναι Πρόεδρος του Συμβουλίου Δεοντολογίας και αυτός δήλωσε ότι «θα μελετήσει τις διατάξεις του καταστατικού και θα σκεφτεί», πρόκειται μάλλον για μία κίνηση χωρίς βαρύτητα (*Ελευθεροτυπία*, 5/6).

Ο Έβερτ έχει πλέον εδραιωθεί στην ηγεσία της Ν.Δ. Οποιαδήποτε αντίδραση του Μητσοτάκη το μόνο που μπορεί να σημαίνει πια είναι μία μικρή συρρίκνωση των δυνάμεών του. Στο πρόσωπο του Μητσοτάκη η αστική τάξη δείχνει τον υποταγμένο στο σοβινισμό άθλιο πολιτικό της χαρακτήρα.

ΣΕΡΒΙΑ: Ο ΤΡΑΜΠΟΥΚΟΣ

συνέχεια από τη σελ. 1

πάει να διευθετήσει την απελευθέρωση: ένας ασφαλίτης σαν το Γιόβιτσα Στάνιτσιτς. Και πολύ περισσότερο δεν του παραδίνουν τους κυανόκρανους να τους οδηγήσει εκεί που αυτός θέλει. Δεν είναι τυχαίο που η κίνηση του Μιλόσεβιτς για την απελευθέρωση των ομήρων κυανοκράνων έγινε μετά την κατάρριψη του αμερικάνικου αεροπλάνου, για να προστατεύσει τους Σερβοβόσνιους από ένα ενδεχόμενο χτύπημα της Δύσης, αν και ο ρωσόφιλος Κλίντον με τη «σθεναρότητα» της δήθεν μοναδικής υπερδύναμης στον κόσμο φρόντισε να δείξει μεγαλοψυχία στο γεγονός. Είναι χαρακτηριστικά τα λόγια του υπουργού Εξωτερικών της Σερβίας Γιόβάνοβιτς, αυτού του σερβικού θεάτρου με σκηνοθέτη τη Ρωσία: «Είναι καθαρή τρέλα η κατοχή του 70% της Βοσνίας, αλλά σε επίθεση ξένων θα υπερασπιστούμε τους Σερβοβόσνιους», καλύπτοντας αυτή την απειλή προς τη Δύση με την προβολή του ίδιου επιχειρήματος που χρησιμοποιεί και ο Γέλτσιν: «Μη με πιέσετε πολύ Δυτικοί, γιατί θα ανατραπώ και θα έρθουν στην εξουσία οι σκληροπυρηνικοί, οπότε θα έχουμε πάλι ψυχρό πόλεμο». Ο Γιόβανοβιτς λέει: «Οποιαδήποτε (σερβική) κυβέρνηση αρνείτο να τους υπερασπιστεί (σ.σ.: τους Σερβοβόσνιους) θα έπεφτε» (*Ελευθεροτυπία*, 3 Ιούνη). Και τοποθετεί την απειλή της επέμβασης της Σερβίας σε ενδεχόμενη επίθεση του ΝΑΤΟ ενάντια στους Σερβοβόσνιους λέγοντας: «τότε δε θα είμαστε πλέον σε θέση να συγκρατήσουμε τον πληθυσμό (της Σερβίας) να δείξει την αλληλεγγύη του προς τους αδελφούς του».

Αντιγραφική ακριβώς της τακτικής της ρωσικής διπλωματίας. Έτσι, ο Μιλόσεβιτς εξασφαλίζει και την πίεση προς τη Δύση για την προστασία των Σερβοβόσνιων, αλλά και την πίεση για την οριστική και αμετάκλητη άρση του εμπάργκο στη Σερβία. Γι' αυτό όλο αναγνωρίζει και όλο υποχωρεί. Έτσι οι Σερβοβόσνιοι μετατρέπονται σε «κακά παιδιά» που ο συνετός Μιλόσεβιτς θα τα βάλει τιμωρία για να κάτσουν καλά και να διορθωθούν.

Η παρέμβαση της Ελλάδας για την απελευθέρωση και άλλων κυανοκράνων μέσα σ' αυτό τον καταμερισμό των θεατρικών ρόλων έχει ένα στόχο: Ο άξονας του πολέ-

μου και του άδικου, ο άξονας δηλαδή Σερβίας-Ελλάδας να κατοχυρωθεί σαν άξονας ειρήνης.

Η Ελλάδα σα χώρα μέλος του ΝΑΤΟ και της Δύσης βγαίνει μέσα απ' αυτή την κρίση σαν ο ισχυρός παράγοντας που θα προωθήσει μέσα και ενάντια στη Δύση και την Ευρώπη τις ρωσικές θέσεις και την ενδυνάμωση του «ορθόδοξου τόξου» στα Βαλκάνια, που αιχμή του σήμερα είναι η φασιστική Σερβία.

Η Ελλάδα απελευθερώνει εκεί που η Δύση απέτυχε να το κάνει.

Η ρωσική αρκούδα προωθεί τις θέσεις της απέναντι σε τέτοια ζώα, όπως είναι οι Δυτικοί. Άλλωστε ακόμα και αυτή η περίφημη «δύναμη ταχείας επέμβασης» θα υπολείφεται από τις εντολές του ΟΗΕ και του φιλορόσου αρχηγού της Γκάι. Το ρωσικό βέτο που χρησιμοποιήθηκε σαν απειλή για να μην ανήκει αυτή στο ΝΑΤΟ πέτυχε.

Η μικρή αλλά ηρωική Βοσνία βγαίνει αδύναμη από τους βομβαρδισμούς και ισχυρή πολιτικά η φασιστική Σερβία. Αν οι Δυτικοί είχαν χαρακτήρα, θα βομβάρδιζαν το Πάλε και θα έδιναν όπλα στους Βόσνιους για να υπερασπιστούν τους εαυτούς τους. Αυτή είναι και η μόνη σωστή τακτική για την υπεράσπιση του δίκιου. Οι Βόσνιοι δε ζήτησαν καμία «δύναμη ταχείας επέμβασης», αλλά τα υλικά μέσα για να παλαίσουν ενάντια στο άδικο και το φασισμό, στηριζόμενοι κύρια στις δικές τους δυνάμεις.

Σήμερα τα δελτία ειδήσεων έκαναν λόγο για απόφαση της αμερικάνικης Βουλής των Αντιπροσώπων να άρει μονομερώς το εμπάργκο όπλων κατά των Βόσνιων, μια αντικειμενικά δίκαιη απόφαση. Αμέσως μετά όμως ήρθε ο φιλορώσος Κλίντον, που στριμώχνεται άγρια με μια τέτοια απόφαση, να απειλήσει πως, αν η απόφαση της Βουλής υιοθετηθεί από το σύνολο του Κογκρέσου, τότε αυτός θα προβάλλει βέτο στην απόφαση και θα την καταστήσει ανενεργή. Αυτή τη στιγμή έχουμε έναν πολιτικό «εμφύλιο» μέσα στην αμερικάνικη αστική τάξη, που οφείλεται από τη μια στον ηρωικό και παρατεταμένο αγώνα του βοσνιακού λαού και από την άλλη στο γεγονός ότι πρόεδρος των ΗΠΑ είναι για πρώτη φορά ένας ορκισμένος φίλος της αντίπαλης υπερδύναμης. Η μάχη Κλίντον-Κογκρέσου θα επιδράσει στις παγκόσμιες εξελίξεις.

